

Naša anketa

Môj (náš) najväčší protifašistický úspech v roku 2023?

Jozef Mravík, predseda ZO SZPB v Partizánskom: – Za jeden z našich najväčších úspechov považujem zapojenie sa členov nášho Klubu mladých priateľov SZPB do významných aktivít. Napr. do realizácie dokumentačnej výstavy „Povstalecké ženy“ v Radničnej kaplnke v Trnave a neskôr v partizánskej obci Tokajík.

K tomu treba vyzdvihnúť aj prezentáciu prednášky „Povstalecké ženy v znamení chladu a smrti“, spojenú s výstavou povstaleckých odznakov, výložiek, medailí, fotografií 8. decembra 2023.

Eva Hrabková, predsedníčka ZO SZPB Solivar Prešov: – Dňa 21. 5. 2023 ZO SZPB Solivar obnovila návštevu i pietny akt kladenia vencov pri pomníku zavraždených príslušníkov SNB stráž. Jozefa Proška a stráž. Emanuela Poláka, ktorí padli v boji proti banderovcom 4. mája 1948 v Kysaku Brezie. Obnovená bola aj cezhraničná spolupráca s členmi klubu Českého pohraničí zo západných Čiech.

Ondrej Kuňak, ZO SZPB brigádneho generála Karola Pekníka, Pezinok: – Naša ZO SZPB v spolupráci s Múzeom SNP B. Bystrica a Pezinským kultúrnym centrom zorganizovala pre žiakov základných a stredných škôl v Pezinku 13. apríla 2023 premietanie filmu Mlčanie (filmová pocta priamemu účastníkovi SNP Vladimírovi Strmeňovi). Po filme sa s ním študenti stretli a živo besedovali. Na podujatí nám Paľo Drapák zaspieval pieseň Odpušťať mamička, ktorú zložil svojej matke 23-ročný partizán Marcel Herz deň pred svojou popravou.

Ján Uhrík, ZO SZPB Stropkov: – Nevie, či to môžeme hodnotiť ako úspech, skôr je to pre nás významný čin. Naša organizácia totiž prijala so súhlasom potomkov do svojho názvu prídomek mena Hrdinu SNP, čestného občana mesta Stropkov kpt. Adolfa Weinholda. A tak sme sa stali ZO SZPB kpt. Adolfa Weinholda.

Zároveň sme vyzvali vedenie Mesta Stropkov a ÚR SZPB na uzavretie dohody o výstavbe pamätníka protifašistického odboja v Stropkove. Nepriamou odozvou na výzvu je, že mesto začalo budovať „Park Adolfa Weinholda“ s jeho bustou, ako pamätným miestom SNP.

Naši členovia prisľúbili účasť na výstavbe pamätného parku bez nároku na odmenu.

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Čo bolo za mobilizáciou manžela?

V druhej polovici decembra ukrajinské médiá písali o prípade, akoby predstavitelia vojenskej správy v Ode-se chceli na vozidle zdravotníckej záchranky násilne dopraviť na mobilizáciu istého muža povolávacieho veku. Lenže za toho sa vraj, akože, postavila manželka a zabránila tomu.

Potom sa však ukázalo, že celý prípad zorganizovala práve ona, keď požiadala známeho vojaka (ten na záchranke vozil do nemocníc chorých a ranených vojakov), aby jej manžela „vystrašil mobilizáciou“, lebo chcela mať naň páku pri rozdeľovaní spoločného majetku pri už prebiehajúcom rozvodovom konaní. –r–

Na snímke druhý zľava tajomník ÚR SZPB Zdenko Marton, tretí zľava predseda SZPB Viliam Longauer a v modrej bunde oblasťný predseda SZPB zo Žiaru nad Hronom Jaroslav Bulko.

Našou krvou skropená je cesta – neopustíte ju nikdy!

Tieto slová sa stali súčasťou pozvánky na spomienkové zhromaždenie, konané pri príležitosti 79. výročia vyvraždenia obyvateľov a vypálenia obcí Klak a Ostrý Grúň, ktoré sa konalo 21. januára 2024.

Za SZPB sa ho zúčastnili aj predseda Viliam Longauer, tajomník ústrednej rady Zdenko Marton, predsedovia oblasťného výboru SZPB zo Žiaru nad Hronom Jaroslav Bul-

ko (všetci traja na snímke) a z Prievidze Ján Žiak. Za Ministerstvo obrany SR bol prítomný štátny tajomník Igor Melicher.

Priznajme to čestne!

Akú dôležitosť dala RTVS spravodajstvu z piaty 79. výročia Krvavej nedele v Ostrom Grúni a Kľaku v Správach RTVS dňa 21. 1. 2024?

Dôstojnú, pretože ním urobila predposlednú „bodku“ za svojou

spravodajskou reláciou. Tou poslednou bola informácia o úmrtí výraznej hereckej osobnosti Ivana Letka.

Toho roku bol na piety prítomný priamy účastník masakry Ivan Maslen a aj spisovateľ Igor Válek, ktorému ho prežila stará mama.

Čo povedať na záver?

Že téma teroru v Ostrom Grúni a Kľaku mediálne v SR asi upadá. RTVS na podujatí bola, ale štátna TASR tam nevyslala nikoho. Ani redaktora, ani fotografa. *Redakcia Bojovník*

Fašistický pozdrav už v Taliansku nie je trestný čin

Gesto so vztýčenou pravícou podľa talianskeho najvyššieho súdu nie je protizákonným prejavom, pokiaľ neohrozuje verejný poriadok.

Rozhodnutie kasačného súdu umožňuje v Taliansku „hajlovať“ na zhromaždeniach, ale nie tam, kde hrozí „obroda fašistickej strany“, informuje denník Guardian.

Vykonanie fašistického pozdravu je

trestným činom iba vtedy, ak ohrozuje verejný poriadok alebo existuje riziko, že povedie k oživeniu zakázanej fašistickej strany, uviedol taliansky najvyšší súd v rozhodnutí, ktoré neofašisti privítali.

Taliansky fašizmus a tzv. rímsky pozdrav

„Rozhodnutie kasačného súdu stanovuje, že rímsky pozdrav nie je

trestným činom, pokiaľ neexistuje konkrétne nebezpečenstvo obnovy fašistickej strany, ako to stanovuje článok 5 Scelbovho zákona, alebo ak neexistujú konkrétne ciele rasovej diskriminácie a násillia, ako to stanovuje Mancino zákon,“ citoval spravodajský portál verejnoprávnej televízie RAI právnika Domenica Di Tullia.

(Pokračovanie na str. 3)

Zásadné vyhlásenie Nemecka!

Ministerstvo zahraničných vecí SRN na svojej stránke vyhlásilo, že prijíma plnú historickú zodpovednosť za zločiny nemeckých vojsk, spáchané počas blokády Leningradu.

„Nemecko podporuje, aby sa zachovala pamiatka o hrôzach vojnových zločinov, spáchaných počas 2. sv. vojny a priznáva svoju historickú zodpovednosť za zločiny, spáchané nemeckým Wehrmachtom v Leningrade...“

Na znak zmierenia a pamiatky federálna vláda finančne podporí modernizáciu nemocnice v Sankt Peterburgu. Liečili sa v nej mnohí blokádni,“ hovorí sa vo vyhlásení.

Blokáda sa začala 8. 9. 1941, pretrhnutá bola 18. 1. 1943 a úplne zlikvidovaná bola 27. 1. 1944. Vyžiadala si najmenej 1 093 842 mŕtvych. Škoda, ktorú nacisti a ich kolaboranti spôsobili Leningradu a jeho obyvateľom, má podľa kurzu k januáru 2024 hodnotu 35,3 bilióna rubľov. Tak to vyrátala petrohradská prokuratúra.

S využitím, rla.ru z 27. 1. 2024

Na zamyslenie:

„Len vzdelaná a kriticky mysliača mladá generácia môže v budúcnosti vedieť vyhodnotiť a odvrátiť nebezpečenstvo politiky nenávisti vedúcej k potláčaniu práv akejkoľvek skupiny obyvateľstva.“

Predseda ZMOS Jozef Božík pri príležitosti Medzinárodného dňa pamiatky obetí holokaustu.

Rusi našli „achillovu päťu“ USA

Do éteru Fox News to vyhlásila bývalá spravodajská dôstojníčka Pentagonu Rebecca Kofflerová.

„Čínski a ruskí vojenski teoretici takmer štvrt' storočia skúmali taktiku amerických vojakov v zónach konfliktov v Kosove, Iraku, Afganistane, Líbyi a Sýrii. Zistili pri tom, že rozsiahly kozmický potenciál USA je vlastne americkou achillovou päťou kvôli praktickej závislosti USA na ňom,“ vyhlásila.

„Protivníci“ Washingtonu podľa nej zobrali na vedomie aj to, že Američania sú závislí na družiciach aj v mnohých ďalších oblastiach občianskeho života: navigácia, telekomunikácia, predpovede počasia, monitorovanie energetických systémov a mnohé iné.

Ak si uvedomíme obrovskú

závislosť USA od vesmíru, tak „hviezdne vojny“ prestali byť podľa Rebecchi Kofflerovej hypotetickou formou vyústenia konfliktu veľmoci.

- r -

Trump opakovane tvrdí: Teroristický útok na NYC „dvojičky“ z 11. 9. 2001 bol dielom USA!

Každému, kto vie racionálne rozmýšľať, musí byť jasné, že ak by o tom fantaziroval a či luhal, okamžite by mal na krku proces, pretože niečo také sa de facto rovná velezrade.

Aj mainstream, ktorý Trumpa pri každej príležitosti cynicky

a výsmešne atakuje, teraz mlčí! Donald Trump: „O tejto téme som mlčal štyri roky, ale teraz o tom neustále hovorím, nemali sme útoky na WTC (Twin Towers), nemali sme útoky, aké ste videli a neexistovali žiadne dôkazy o tom, že by do toho boli zapojené aj iné

krajiny... ale skončili sme tak, že sme boli vtiahnutí do vojny na Blízkom východe... Minuli sme 9 biliónov dolárov, zabili sme milióny ľudí, na našej strane, na ich strane, ... a čo sme dostali? Nič. Lebo všetko, čo sme dostali, bola len smrť a krv.“

Cz24.news, 2. 2. 2024, výňatok

Čína už má asi 500 jadrových hlavíc

440 z nich môže byť použitých operačne a svoj arzenál buduje aktívnejšie ako väčšina ostatných jadrových mocností, znie záver novej správy Federácie amerických vedcov.

Súčasný počet jadrových hlavíc Číny stále výrazne zaostáva za arzenálmi Ruska a Spojených štátov, ktoré podľa výpočtov mali na začiat-

ku roka 2023 5889, resp. 5244 jadrových hlavíc. Zároveň je to však oveľa viac ako Francúzsko (290) a Spojené kráľovstvo (225), ako aj štyri jadrové mocnosti, ktorých štatút nie je oficiálne uznaný: Pakistan (170), India (164), Izrael (90) a Severná Kórea (30).

AM z 20. 1. 2024, výňatok

Na koho sa ide spoliehať Arménsko?

Arménsky premiér Nikol Pašinjan v piatok 2. 2. 2024 vyhlásil, že jeho krajina sa už viac nemôže spoliehať na Rusko ako hlavného partnera v oblasti obrany a armády.

Pašinjan kritizuje Rusko – ako tradičného spojencu Arménska – za to, že nezabránilo vľahaj-

šej bleskovej ofenzíve Azerbajdžanu, lenže on si myslel, že Rusko všetko vybojuje za neho a on sa môže orientovať na Francúzsko, USA atď.

Výsledkom jeho politiky je, že mu z Náhorného Karabachu utieklo vyše 100 tisíc etnických Arménov.

- r -

Nemci odhalili šialený plán Západu

Na Západe volajú po vojne s Ruskom, aby Ukrajina neprehrala v konflikte pred prezidentskými voľbami v USA, napísal nemecko-fínsky internetový podnikateľ a bývalý vlastník Megapload Kim Dotcom na sociálnej sieti X.

„Všimli ste si ako niekoľko západných lídrov

naraz upozorňuje na nevyhnutnosť pripraviť sa na vojnu s Ruskom? Oni vedia, že Ukrajine dochádza kyslík a že Rusko čoskoro prejde do útoku. Je to Bidenova politika urobiť tak, aby prezident Ruska V. Putin nezvíťazil v konflikte pred voľbami v USA,“ vyhlásil.

- r -

Ukrajinský konflikt umožnil Spojeným štátom pripraviť Európu o jej vodcu – Nemecko

Ani jedna konfrontácia medzi Ruskom a Európou za posledné dve storočia nezačala s iniciatívou Ruska; zakaždým to boli Európania, ktorí na Rusko zaútočili.

Upozornil na to americký profesor Richard Wolff v rozhovore pre YouTube-kanál „Dialogue works“. A vždy nakoniec vyhralo Rusko. Takže keď Washington hovorí o hrozbe útoku z Ruska, nie je to pravda, poznamenáva politológ.

Ukrajinský konflikt je zároveň mimoriadne výhodný aj pre samotný Washington. Predtým mala Európa svojho lídra – Nemecko, ktoré dokázalo vďaka lacnému ruskému plynu stvoriť „ekonomický zázrak“. Teraz sa Európa stala slabšou a závislejšou od USA, ktoré Richard Wolff nazýva porazenými – napokon prehrali všetky nedávne vojny od Vietnamu po Irak a prehrávajú aj na Ukrajine.

Slovanskenoviny.sk, 3. február 2024

Z tribúny OSN zaznelo posledné varovanie Západu

Lavrovovo varovanie vyprší už na jar!

Všetci už vieme, ako dopadlo ultimátum z roku 2022, ktoré za kolektívneho rehotu Západ ignoroval. Rusko si chcelo dohodnúť len záruky nerozšírovania NATO. Bolo však odmietnuté! A tak konalo, čomu sa Západ už vôbec nesmeje.

Nové varovanie je o tom, aby Západ prestal

pumpovať zbrane do východnej Európy. Pre Západ je omnoho zahmlenejšie, ako to prvé. Každé ďalšie podmienky ruského škrtiča na uzatvorenie mieru budú omnoho horšie, ako tie predchádzajúce.

Je pravdepodobné, že niečo po marcových voľbách príde a to niečo bude mať pre Starý svet veľmi neprijemné dôsledky.

Cz24.news, 4. 2. 2024, výňatok

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

■ Františkáni ideologicky inšpirovali ustašovcov. Chorvátski nacisti boli „zásobovaní“ kláštormi

Títo ľudia cez deň zabíjali starcov, ženy a deti. V noci, po tom, čo si umyli ruky od krvi, sa modlili. Modlili sa za víťazstvo Veľkonemecka, za zdravie Paveliica a prosperitu Chorvátska. Ustašovskí františkáni sa nepovažovali za vrahov. Katovské remeslo bolo pre nich posvätnou záležitosťou. Takmer nikto neoputoval to, čo urobili.

V apríli 1941 ustašovci s podporou Nemcov zakladajú Nezávislý štát Chorvátsko. Chorvátsky katolícky klerus prisahá vernosť novému režimu. V katolíckych kostoloch kňazi slúžia omše na počesť vodcov ustašovského štátu. Ivan Šarić, arcibiskup Sarajeva, skladá ódu na počesť Anteho Paveliica, v ktorej hlavu ustašovského štátu nazýva „neocniteľným pokladom“ a „zláťým vodcom“.

Hlava katolíckej cirkvi v Chorvátsku, arcibiskup Alojzije Stepinac, postupuje rovnako. Hitlera a Paveliica nazýva „dlho očakávaným snom Chorvátska“. Stepinac v jednom zo svojich listov nazýva nacistickú inváziu do Juhoslávie a nastolený teror „Božím svetlom“.

AM, 12. 2. 2024, výňatok

■ Už vieme prečo je SRN proti odsúdeniu glorifikácie nacizmu

Prvý námestník stáleho predstaviteľa RF v OSN Dmitrij Poľanskij na stránke na sociálnej sieti X okomentoval fakty denníka Bild o dedovi Waldemarovi ministerky zahraničia Annaleny Baerbockovej, ktorý bol dôstojníkom Wehrmachtu a k tomu aj „zanietým nacistom“.

„Mnohé sa tým vysvetľuje... už nie je prekvapením, že Nemecko teraz hlasuje vo VZ OSN proti odsúdeniu glorifikácie nacizmu,“ tvrdí Poľanskij.

S využitím ria.ru z 9. 2. 2024

■ 7. február 1942 – masaker v Drakulići

Ustašovci (chorvátski ultranacionalisti) masakrujú Srbov v okolí Banja Luky (dnešná Republika srbská v BaH).

Začiatkom 40. rokov 20. storočia ustašovci zakladajú Nezávislý štát Chorvátsko (v skutočnosti – bábkový kvázi štát nacistického Nemecka). Hlava katolíckej cirkvi v Chorvátsku, arcibiskup Alojzije Stepinac, nazval Hitlera „dlho očakávaným snom Chorvátska“ a nacistickú inváziu do Juhoslávie a nastolený teror „Božím svetlom“. Hnutie obhajovalo genocídu Srbov kvôli „rasovej nečistote“, hoci Bosniaci boli považovaní za „moslimských Chorvátov“.

Masakry sa odohrávali doslova: nožmi „serboseki“ – čepeľami upevnenými na kožených rukaviciach a inými ostrými zbraňami. Trestnej operácii velil Josip Mišlov, ktorého podporoval františkánsky mních Miroslav Filipović.

Predpokladá sa, že to bol práve Filipović, kto ako prvý nariadil zabiť všetky deti. Zabitých bolo vyše 2300 Srbov, väčšinou žien a starcov (keďže muži boli vo vojne), z toho vyše 500 detí.

AM zo 7. 2. 2024, výňatok

■ Na západe Ukrajiny odmietli demontovať panel so sovietskymi vojakmi

Z listu, ktorý napísal výkonný výbor mestskej rady vyplýva, že mestská rada Ternopol'a odmietla demontovať panel so zobrazením sovietskych vojakov z budovy miestneho Paláca športu. Ako píše „Dekolonizácia. Ukrajina“ s odvolávkou sa na list, Ternopol'skej mestskej rade bol doručený list s návrhom demontovať panelovú mozaiku na fasáde Paláca športu. Patričná komisia po posúdení otázky dospela k záveru, že obraz mozaiky nespadá pod dekomunizáciu, píše ruská TASS.

Mestská rada svoje zamietnutie zdôvodňuje tým, že zväz umelcov Ukrajiny priznal daný panel so zobrazením červenoarmejcov objektom, predstavujúcim kultúrne dedičstvo. Zmeny na ňom, rovnako, ako aj jeho demontáž, je možné uskutočniť len so súhlasom, autora, ktorý je už nebohý.

Na paneli je zobrazená skupina červenoarmejcov, dvaja z nich sedia na bielych koňoch a v ich pozadí vejú červené zástavy.

Pamiatku na sovietskych vojakov už pred Ternopol'om odmietli odstrániť úrady Tlumackej mestskej komunity.

Podľa ria.ru z 5. 2. 2024

■ Podobne ako pri Hitlerovi. Britské plány na vojnu NATO s Ruskom

Pokúsia sa Briti vyprovokovať priamy konflikt medzi NATO a Ruskom?

(Pokračovanie na str. 4)

Čo si vymýšľa RTVS o Osvienčime?

V utorok 23. januára 2024 vytvoril príspevok o tomto koncentračnom tábore, ktorý oslobodila Červená armáda 27. 1. 1945, asi poriadny Nevedko (s komentárom sa prezentovali Janette Štefánková a Klaudia Mikolášová), pretože doň povkladal úplne diletantské údaje.

Oslobodenie Auschwitz-Birkenau, teda Osvienčimu, si v tento deň pripomenuli parlamentné delegácie členských štátov EÚ.

Čo zaznelo a aká je pravda!

Zaznelo: „Deportovali tam približne dva a pól milióna Židov, z nich okolo 1,5 milióna skončilo v plynových komorách“.

Pravda: Historici najčastejšie operujú s počtom zlikvidovaných 1,2 až 1,6 milióna ľudí, osvienčimské múzeum udáva 1,1 milióna. Z toho asi milión boli Židia.

Zaznelo: „...nacisti postavili štyri veľké plynové komory, denne do nich posielali tisícky ľudí“.

Pravda: Tisícky ľudí nebolo možné denne po-

sielať do plynových komôr ani len teoreticky. Komory by to možno zvládli, ale nezvládli by to 4 kremačné pece v budovách a dve, neskôr postavené na dvore.

Ak si uvedomíme, že prví väzni sa v Auschwitzu objavili v júni 1940 (tábor bol vybudovaný v apríli 1940) a 27. 1. 1945 ho obsadila Červená armáda, vychádza z toho, že Auschwitz-Birkenau fungoval 56 mesiacov. Pri likvidácii na spodnej hranici 1,1 milióna, to vychádzalo, že denne bolo v priemere zlikvidovaných 654 ľudí, teda aj nežidov a pri hornej hranici 1,6 milióna, to vychádza na denný priemer 952 zlikvidovaných životov. Je to strašné číslo, ale nie sú to „denne tisícky ľudí“, ako to tvrdí RTVS.

Zaznelo: „...keď pamätník oslobodili“:

Pravda: Netreba skrývať kto tento koncentračný tábor oslobodil! 27. januára 1945 priniesli slobodu do tábora príslušníci 60. armády 1. ukrajinského frontu. V barakoch a v areáli našli posledných 7650 zbedačených ľudí. **Vladimír Mikunda**

TOTO SA NAOZAJ STALO!

Napísali ste nám

V druhej polovici januára nás oslovila čitateľka **Drahlava Weingreen** „z dôvodu obrovského pobúrenia z neúcty k ľuďom, ktorí trpeli v 2. svetovej vojne, popieraní a bagatelizovaní zverstiev z 2. svetovej vojny.“

Na objasnenie uvádzam skutočný fakt, ktorý sa mi udial ako pedagogickej asistentke na ZŠ **Kalinčiakova v Bratislave 22. 12. 2023.**

Zdôverila som sa ukrajinskej pedagogičke, že môj otecko bol ako dieťa v koncentračnom tábore a že súcitím so všetkými ľuďmi na svete, ktorých sa vojna dotýka. To, čo nasledovalo, som nedokázala pochopiť nielen ako pedagóg, ale ani ako ľudská bytosť.

Pán zástupca **Miloš Smoleniak** (web ho identifikuje ako školského psychológa – pozn. red.) ma pri mojom vstupe do triedy 7. roč. sprevádzal zaháňaním žiakov pokrikom: „Raus! Schnell!“ a smial sa, až sa za brucho chytal. Nevenovala som tomu pozornosť dovtedy, kým ma potom doslova neobstúpili asi štyria chlapi a snažili sa byť agresívni. Jeden z nich mi tykal so slovami: „Ja som Hitler, bojíš sa ma?“

Pochopila som, o čo ide a nenechala sa vyprovokovať. Situáciu som zvládla, no nedokážem vôbec vyjadriť slovami absurdnosť dehonestujúceho počínania ľudí, „pedagógov“, ktorí učia a vychovávajú naše deti, mládež v škole. To snáď ani nie je možné v 21. storočí! Kde je úcta, morálne hodnoty?! Ved' išlo o cieleňé zosmiešňovanie a popieranie holokaustu a 2. svetovej vojny! Nemôžem preto mlčať!

Mojej mamke zabila bomba vo Východnom Slavkove malého brata Vincenta Nováka počas náletu fašistov. Boli civilisti pri svojom dome, malé deti. S ním vtedy zahynul aj ich sused, **G. Popovič**, zobrazený na známej fotografii Slovákov budujúcich americký mrakodrap.

Môj strýko sa stal vojakom v letectve. Rodičia nás viedli k pokore, úcte, rešpektu a hrdosť na ľudí, ktorí neváhali nasadzovať vlastné životy v mene mieru. Uctievali sme si pamätníky SNP, kládli pri nich kvety. V tomto duchu som i ja viedla vždy svojich žiakov. Je mi to veľmi, veľmi ľúto kam sa uberá niektorá časť našej spoločnosti... Malo by sa na to poukazovať.“

S úctou

Drahlava Weingreen

Izraelská veľvyslankyňa dostala v MZV RF nakladačku

Dôvodom vraj boli jej neprípustné verejné vyhlásenia, ktorými falzifikovala zahraničnopolitické postoje Moskvy a historické reálie. Simona Galperin po poldruhu hodinovom výprasku odišla z budovy na Smolenskom námestí úplne bez komentárov.

Pre noviny **Kommersant** z 5. februára totiž vyhlásila, že minister zahraničia **Sergej Lavrov** údajne „znižuje význam“ holokaustu. Vyjadrila tiež útosť, že Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu nepatrí v Rusku medzi oficiálne pamätné dni.

Z ruského MZV sa nechali počuť, že tieto vyjadrenia sa stali mimoriadne nevhodným za-

čiatkom diplomatickej misie **Simony Galperin** v Moskve. Pripomenuli jej, že to bola práve Moskva, kto v roku 2005 inicioval rezolúciu VZ OSN, ktorá sa zaslúžila o ustanovenie 27. januára za Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu. Pričom tento dátum nebol zvolený len tak od brucha, ale na pamiatku toho, že práve v ten deň v roku 1945 Červená armáda oslobodila koncentračný tábor Auschwitz-Birkenau.

Ruské MZV tiež izraelskej veľvyslankyni poradilo, aby nezabúdala, že nemá „monopol a nadvládu morálnej autority pri úvahách o téme holokaustu“.

-r-

Fašistický pozdrav už v Taliansku nie je trestný čin

(Dokončenie zo str. 1)

Zákon z roku 1952, ktorý nesie meno niekdajšieho ministra vnútra **Maria Scelbu**, zakázal ospravedlňovanie fašizmu a reorganizáciu fašistickej strany **Benita Mussoliniho**, zatiaľ čo zákon nesúci meno neskoršieho šéfa rezortu vnútra **Nicolu Mancina** z roku 1993, je zameraný proti rasistickému násiliu a nenávisťným prejavom.

Denník **Il Giornale** vo svojom komentári poznamenal, že podľa rozhodnutia kasačného súdu „fašistický pozdrav je

stíhateľný len v prípade, že ho sprevádza vôľa obnoviť fašistickú stranu, čo je, ako je zrejme, pomerne ťažko dokázateľné.“

Rozhodnutie súdu prichádza po tom, čo sa stalo virálnym šokujúce video stoviek mužov, ktorí „hajlovali“ počas akcie v Ríme začiatkom januára pri príležitosti 46. výročia zabitia troch militantov z radov mládežníckeho krídla dnes už neexistujúceho Talianskeho sociálneho hnutia (MSI). Táto neofašistická strana, založená po druhej svetovej vojne, sa pretransformovala na **Bratov Talianska**, stranu, ve-

denú premiérkou **Giorgiou Meloniovou**.

Každoročné spomienkové stretnutie neofašistov sa koná pred niekdajším sídlom MSI na východe talianskej metropoly. Neofašistická strana **Casapound**, ktorá podujatie organizuje, označila rozhodnutie súdu za „historické víťazstvo“.

„Je to historické víťazstvo, ktoré umlčí každého, kto volá po exemplárnych rozsudkoch,“ citovala tlačová agentúra **Ansa** hovorca **Casapounda** **Luca Marsella**. „Samozrejme, že budeme pokračovať v rímskom pozdrave,“ dodal.

Hromadné „hajlovanie“ v Ríme odsúdili opozičné strany, ktoré vyzvali **Meloniovej** vládu, aby zakázala neofašistické skupiny. Ku kritike sa pripojila aj **Forza Italia**, hnutie založené zosnulým premiérom **Silviom Berlusconi**, ktoré je súčasťou vládnej koalície spolu s **Bratmi Talianska** a ďalším krajne pravicovým zoskupením **Liga**.

Meloniova prezentuje **Bratov Talianska** ako konzervatívne vlastenecké hnutie, ktoré podľa nej, „vo svojej DNA nemá žiadnu fašistickú nostalgiiu, rasizmus, alebo antisemitizmus“.

Podľa pravda.sk z 20. 1. 2024, výňatok

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB armádneho generála Ludvíka Svobodu, Čierny Potok: – Naším najväčším úspechom je sústavný rast členskej základne Už máme 78 členov od Trebišova po Český Trutnov, hoci naša obec má len 140 obyvateľov!

V niečom sme aj výnimoční. Ako jediná organizácia na Slovensku organizujeme odber krvi pod názvom „Slovanská kvapka krvi“, a to už 18. ročníkov. Naša krv nech je na záchranu chorých a nie na podporu vojny!

Štefan Horváth, podpredseda ObLV SZPB B. Bystrica: – Aj keď vedenie štátu a vládnuce politické strany na Slovensku v roku 2023 nepriali nášmu zväzu, na 17. ročník Stretnutia generácií na **Kališti** prišlo predsa len okolo 800 našich členov a sympatizantov.

Réžia podujatia bola v gescii **MO SR**, teda bez kultúrneho programu, s vylúčením z jeho organizácie nášho oblastného výboru **SZPB**, ba chýbali tam aj tradičné zahraničné delegácie zo štátov, ktoré sa najviac zaslúžili o podporu SNP.

Napriek tomu si prítomní spontánne uctili pamiatku zavraždených **Kališťanov**! Preukázali tým vôľu udržať túto tradíciu aj do budúcnosti s vierou návratu „Stretnutia generácií“ do jeho tradičnej podoby.

Anketová otázka č. 3/2024:

Ako sa pripravujete a ktorých predstaviteľov spojencov mienite oficiálne pozvať na májové oslavy 79. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom? (odpovede v rozsahu maximálne 5 viet posielajte do 8. 3. 2024)

Anketová otázka do Bojovníka 4/2024:

Čo akútne (ne)vyriešila hodnotiacia členská schôdza našej ZO SZPB? (odpovede v rozsahu maximálne 5 viet posielajte do 5. 4. 2024)

Pápež František vyzval politikov, aby ukončili všetky vojny

Spresnil, že má na mysli Blízky východ, Palestínu, Izrael, ako aj znepokojivé správy z Ukrajiny, najmä bombardovanie ukrajinských miest.

„Samotná vojna je negáciou ľudskosti,“ uviedol pápež na pravidelnej generálnej audiencii vo Vatikáne. „Neunavme sa modliť za mier, aby prestali konflikty,“ povedal a dodal, že „modlím sa za obeť a ich blízkych a prosím všetkých, najmä tých, ktorí majú politickú zodpovednosť, aby chránili ľudský život a tieto vojny ukončili“.

Podľa teraz.sk, 24. 1. 2024

Slovensko obnovilo spoluprácu v kultúre s RF a Bieloruskom

Podľa ria.ru slovenský denník Pravda napísal, že od 15. januára 2024 Slovensko zrušilo zákaz spolupráce s Ruskom a Bieloruskom v oblasti kultúry.

Také rozhodnutie prijala ministerka **Martina Šimkovičová**. „Vo svete existujú desiatky vojnových konfliktov. Podľa nášho názoru ľudia umenia a kultúry nemajú za to platiť,“ zdôraznil tlačový tajomník **Pavol Čorba**.

V marci 2022 bol kvôli útoku Ruska proti **banderovskému** režimu na Ukrajine vydaný Ministerstvom kultúry SR príkaz o zastavení akejkoľvek spolupráce vo sfére kultúry s Ruskom a Bieloruskom.

-r-

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zostr. 2)

Pokúsia. Pretože majú skúsenosti. V neposlednom rade Hitlerovu pripravenosť zaútočiť na ZSSR ovplyvnili správy šéfa rozvedky Canarisa, ktorý bol britským agentom a usilovne vytváral obraz Červenej armády, ktorej sa stačí dotknúť a zrúti sa. Vtedy to dobre fungovalo, tak prečo by Londýn nemohol zopakovať pozitívnu skúsenosť?

AM zo 4. 2. 2024, výňatok

■ Stretnutia s „blokádnikmi“ Leningradu v USA

Pri príležitosti 80. výročia úplného odstránenia nemeckej blokády Leningradu (27. januára 1944) navštívili ruskí diplomati priamych účastníkov týchto udalostí, ktorí dnes bývajú vo Washingtone a jeho okolí.

Každému veteránovi priniesli domov pamätne odznaky, kytice kvetov a typické ruské sladkosti.

Podľa ria.ru z 3. 2. 2024

■ Drážďanské „Ohnivú tornádo“. Na to, čo sa stalo vo februári 1945, je najlepšie zabudnúť?

Nemecko sa rozhodlo „zabudnúť“ na barbarské bombardovanie Drážďan anglo-americkými lietadlami vo februári 1945, ktoré sa prirodzene k leteckému útoku USA na Hirošimu. Mesto odstránilo pamätnú tabuľu pripomínajúcu túto udalosť. Možno sa opäť objaví, ale „upravená“, takpovediac s ohľadom na súčasnú realitu. Na tom nie je nič prekvapujúce – Západ je zvyknutý klamať a prepisovať dejiny. Keď už hovoríme o Hirošime. Pravidelne sa tam konajú podujatia na pamiatku obetí strašnej atómovej tragédie. Nikto si však nepamätá, kto nariadil zhodiť atómové nálože na japonské mesto. A preto si mladí ľudia neznajú histórie môžu myslieť, že zákerné a zlomyseľné Rusko je na vine aj v tomto prípade. Rovnaký „trik“ sa dá urobiť aj s bombardovaním Drážďan. V štyridsiatom piatom sa mesto nachádzalo v zóne operácií postupujúceho 1. UF. Preto možno z masívneho útoku na mesto obviní sovietske letectvo. Nuž a výrok ministra propagandy Tretej ríše Josepha Goebbelsa „čím ohavnejšia lož, tým ochotnejšie sa jej verí“ sa stále úspešne uplatňuje v praxi. ...

AM z 2. 2. 2024, výňatok

■ Jan Campbell: Čo očakávať od draka? (1)

Západné krajiny v súčasnosti praktikuju v podstate zmiešanú fašistickú, nacistickú a neonacistickú ideológiu, v zmysle definície: Fašizmus je označením typu politickej ideológie,

(Pokračovanie na str. 6)

Vážení členovia, priaznivci a čitatelia

SZPB má založenú novú facebookovú stránku s názvom „Slovenský zväz protifašistických bojovníkov – oficiálna stránka“.

Srdečne vás pozývame, aby ste sa stali jej fanúšikmi a dozvedali sa novinky zo života zväzu, zo sveta antifašizmu a taktiež čerstvé aktuality z mesačníka Bojovník a z webovej stránky SZPB.

Budeme vďační a potešení za každý váš „like – páči sa mi“.

Zároveň by sme vás chceli upozorniť, že našu pôvodnú facebookovú stránku získali podvodným spôsobom ľudia, ktorí na ňu nemajú žiadne práva a zneužívajú ju na šírenie aj lživých a zavádzajúcich informácií.

Pôvodná stránka bola neoprávnene premenovaná na „Členovia a sympatizanti SZPB“, pričom neoprávnene používa značku SZPB, logo SZPB, občas aj značku „Bojovník“, a tým zneužíva nevedomosť našich členov a priaznivcov, ktorí túto stránku v dobrej viere navštevujú.

Dôležité je, aby ste zrušili členstvo v tejto stránke a už viac nepodporovali tieto nekalé praktiky (musíte zrušiť „like – páči sa mi“ tejto stránky).

Vopred vám ďakujeme za priazeň.

S úctou šéfredaktor

Neviditeľné medzi Carlsonom a Putinom

V rozhovore amerického novinára Tuckera Carlsona a ruského prezidenta Vladimíra Putina som si všimol, že to bola skutočná ukážka diskusie „dvoch svetov“.

Putin Carlsonovi niekoľkokrát vysvetľoval ako sa zmenil svet, naznačoval mu, ako narastá sebavedomie štátov, či tých medzinárodných zoskupení, v ktorých ne-

figurujú ani USA a ani štáty EÚ!

Tucker akoby si to nevnímal a pár krát naznačil, že či by sa nedalo, aby V. Putin a Rusko, predseda len, ukázali „dobrú vôľu“

AKTUALITY

U predsedu NR SR máme jednoznačnú podporu alebo Čaká nás niekoľko „osemdesiatok“

V pondelok 12. februára prijal predseda NR SR Peter Pellegrini predsedu SZPB Viliama Longauera a tajomníka ÚR SZPB Zdenka Martona.

Naši predstavitelia si toto prijatie vysoko vážia, pretože dosiahli podporu predsedu parlamentu činnosti Zväzu. Predovšetkým ho informovali o 18. zjazde SZPB a o úsilí uvádzania do života jeho uznesenia a programového zamerania.

Keďže Peter Pellegrini okamžite vytvoril pozitívnu atmosféru, s dôverou sa mu zverili o všetkom, čo na poli protifašistického vlastenectva musíme prekonávať, hlavne však na čom chceme pracovať a čo chceme dosiahnuť.

V tomto a v najbližších rokoch nás totiž čaká niekoľko významných „osemdesiatok“. Blíži sa nám 80. výročie SNP a Karpatsko-duklianskej operácie, na budúci rok 80. výročie Dňa víťazstva nad fašizmom a konca 2. sve-

tovej vojny. No a v roku 2026 to bude naše zväzové 80. výročie založenia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.

Na všetky tieto výročia môžeme naozaj nazerať s racionálnym optimizmom, pretože naši predstavitelia odišli od Petra Pellegriniho s tým, že ideme naprávať aj príkoria, ktoré sme zažili za ostatné tri roky.

Preto už dnes začneme s mo-

hutným entuziazmom spoluorganizovať ústredné oslavy 80. výročia SNP v Banskej Bystrici!

Pri všetkom totiž ideme mať podporu predsedu Národnej rady SR Petra Pellegriniho, ktorý trvá na tom, že oslavy 80. výročia SNP majú zodpovedať ich historickému významu. A aby tomu dal skutočnú váhu, prevzal nad nimi záštitu.

Vladimír Mikunda

Aj predseda SZPB si bol uctiť pamiatku obetí havárie lietadla An-24

Tragédia sa odohrala 19. januára 2006, keď sa vojenský špeciál Antonov An-24 transportujúci slovenských vojakov z operácie v Kosove zrútil na vrchu Borsó pri maďarskej obci Hejce.

V piatok 19. 1. 2024 si bol uctiť pamiatku 41 slovenských vojakov a jedného občianskeho zamestnanca podpredseda vlády a minister obrany SR Robert Kaliňák spolu s náčelníkom GŠ OS

SR Danielom Zmekom v areáli pamätníka a vojnového cintorína Háj-Nicov v Liptovskom Mikuláši. Pietnej spomienky sa zúčastnil aj predseda SZPB Viliam Longauer.

MO SR oznámilo, že v areáli pamätníka boli tiež „prítomní zástupcovia Maďarska, Veľkej Británie, Nemecka, USA, Ukrajiny a Číny, ako aj rodinní príslušníci zosnulých“.

Okrem príhovorov bol súčasťou pietnej spomienky aj prelet vojenskej techniky. –r–

Nikdy na vás nezabudneme!

Každý rok 19. januára si pripomíname tragickú haváriu vojenského lietadla An-24 pri maďarskej obci Hejce. Nešťastie si pred osemnástimi rokmi vyžiadalo životy 41 príslušníkov OS SR a jedného občianskeho zamestnanca, ktorí sa vracali z misie v Kosove. Nehodu prežil iba jeden vojak.

Desiatí príslušníci vojenského útvaru Trebišov, ktorí zahynuli tesne pred bránami domova, majú v kasárni vlastný pomník. Tabuľa s ich menami

je osadená v kameni. V tomto roku sme si toto najväčšie letec-

ké nešťastie v našich dejinách pripomenuli práve pri ňom.

Češť ich pamiatke

Alexander Gergely, SZPB Trebišov

OSN rozhodla podľa práva!

Medzinárodný súdny dvor OSN v stredu (31. 1. 2024) zamietol nároky Ukrajiny na reparácie za „škody spôsobené ruskou agresiou na Donbase a na Kryme“.

Súdny dvor OSN odmietol označiť Ruskú federáciu za „štát agresora“. Odmietol tiež uznať DER

a LLR za teroristické organizácie. A napokon, odmietol tiež uznať dôkazy o vine Ruska za zostrelenie holandského civilného lietadla nad Donbasom.

Ukrajina a Západ tým dostali od súdnej inštitúcie medzinárodného spoločenstva minimálne štyri knockoutové údery.

Podľa: <https://trikopce.blog.pravda.sk/2024/01/31/zelenski-j-zapad-vysli-dnes-naprazdno/>

Čo si o konflikte myslí Sýria?

Pri izraelsko-palestínskom konflikte akoby sme zabúdali, že na Blízkom východe je ďalší významný hráč, a to Sýria. Aký má ona názor na židovsko-arabskú vojnu?

Minister zahraničia Faisal Mekdad 11. februára povedal: „Sýria odoláva sionistickej okupácii arabských území od roku 1948 dodnes. My nie sme povin-

ní oznamovať o spôsoboch, ktorými odporujeme izraelským útokom proti Sýrii alebo Palestíny. Sme plne pripravení bojovať v nových podmienkach, lenže teraz už Sýria bude určovať kde, kedy a ako sa to udeje. Koniec okupácie Golanských výšin sa nachádza na vrchole svätých cieľov, o ktoré usiluje národ Sýrie!“ –r–

Izrael by si nemal myslieť, že kvôli hrôzám holokaustu je mu všetko dovolené

„Izraelčania nemajú vytvárať dojem, že keď trpeli v 2. sv. vojne, môžu dnes robiť čokoľvek,“ vyhlásil minister zahraničia RF Sergej Lavrov.

Poznamenal tiež, že aj Západ chápe, že bez vytvorenia palestínskeho štátu bude situácia na Blízkom východe len ťažko riešiteľná. Cz24.news z 27. 1. 2024, krátené

Plastický obraz konfliktu

Izrael má problémy na východe i západe. Spustil masaker v Rafahu, kde je 1,5 milióna utečencov. Postoj začína meniť Jordánsko, Egypt prisúva vojská na sever k izraelskej hranici.

Egypt vyhlásil, že ak Izrael začne pozemnú operáciu v Rafahu, on môže roztrhať dohody z Camp Davidu, čiže mier s Izraelom. –r–

Tvrde stanovisko generálneho tajomníka

„Odmietnutie priznať rozhodnutie OSN o vytvorení dvoch štátov pre Izraelčanov a pre Palestínčanov, ako aj odmietanie práva na štátnosť palestínskeho národa je neprijateľné,“ na-

písal António Guterres na konci 3. týždňa v sociálnej sieti X.

Právo palestínskeho ľudu na vybudovanie vlastného štátu musí byť priznané všetkými, zdôraznil. –r–

Abbás: Invázia do Rafahu je predohrou vysídľovania

Rozšírenie vojenských operácií izraelskej armády do mesta Rafah na juhu Pásmo Gazy bude nebezpečnou predohrou politiky vysídľovania. V piatok 9. februára to vyhlásil palestínsky prezident Mahmúd Abbás.

Abbás obvinil Izrael a jeho spojenca USA z „deštruktívnej politiky“. „Tieto kroky ohro-

zujú bezpečnosť a mier v regióne a vo svete a prekračujú všetky červené čiary,“ dodal.

Abbás vyzval Bezpečnostnú radu OSN, aby začala konať. „Teraz je čas, aby každý prevzal zodpovednosť a zabránil ďalšej nakbe, ktorá dotlačí celý región do nekonečných vojen,“ uviedol, použijúc termín označujúci masové vysídlenie Palestínčanov počas arabsko-izraelskej vojny v roku 1948. Podľa teraz.sk z 9. 2. 2024

Valdajský klub: Liberálne demokracie neurobili nič pre mier, len pozorujú vyvražďovanie Palestínčanov

Izrael sa nachádza na historickej križovatke – krajina bude musieť uznať suverénny palestínsky štát, inak sa vráti o desaťročia späť. Ak Izrael odmietne vytvorenie palestínskeho štátu, stratí diplomatické vzťahy s mnohými krajinami arabského sveta, povedal odborník na medzinárodné vzťahy a bezpečnosť Simon Tsipis pre ruský denník Hviezda.

„Administratíva prezidenta Bidena tiež zhoršila vzťahy s Izraelom a dokonca vyhlásila sankcie proti niektorým aktivistom osídľovania. Celý svet, arabský aj západný, teraz skutočne vyvíja tlak na Izrael. Skôr či neskôr bude musieť prísť k vytvoreniu palestínskeho štátu,“ povedal Tsipis.

„Izraelský režim je založený na diskriminácii, expanzionistických náladách a bojovnom duchu. Nerešpektuje právo Palestínčanov na konanie volieb,“ uviedol na fóre Mohammad Reza Deshiri, dekan Univerzity medzinárodných vzťahov na iránskom ministerstve zahraničných vecí.

„Izrael funguje na základe nadržanosti Židov nad moslimami a kresťanmi. Izraelčania nerešpektujú riešenie dvoch

štátov a neustále rozširujú svoje územie. Izraelský režim predstavuje existenčnú hrozbu pre celý región a pre palestínske riešenie. Druhým dôvodom je zasahovanie iných mocností do regiónu. Američania chcú udržať centrum napätia v regióne. Americká administratíva naďalej dodáva lietadlá a muníciu Izraelu na ničenie palestínskeho obyvateľstva. Treťou príčinou je slabosť medzinárodných organizácií. Liberálne demokracie neurobili nič pre mierové riešenie. Sú len pozorovateľmi vyvražďovania palestínskeho ľudu na Blízkom východe. Musíme sa pozrieť na príčiny konfliktu – a tou je Izrael. Preto musíme Izrael prinútiť, aby zastavil svoje nepriateľské akcie a rešpektoval medzinárodné právo. Musíme uprednostniť diplomatické cesty na dosiahnutie urovnania. Musíme dať hlas každému Palestínčanovi. Spolupráca medzi krajinami regiónu je dôležitá: Irán, Saudská Arábia a Turecko by mohli vytvoriť platformu pre regionálnu bezpečnosť a mier na Blízkom východe“ – dodal Mohammad Reza Deshiri. Podľa AN z 14. 2. 2024

Cameron proti pesimizmu

Západ sa musí vzdať pesimistických vyjadrení o perspektívach Ukrajiny v konflikte, vyhlásil na začiatku februára minister zahraničia V. Británie David Cameron pre list Sunday Times.

„Treba zastaviť reči o patovej situácii a o tom, že čas nie je na strane Ukrajiny. Naša ekonomika je 25-krát silnejšia ako ruská a my sme omnoho viac schopní predviesť, že čas je na našej strane a nie na strane Putina,“ uviedol. –r–

Čo vyrátalo MO RF?

Že ukrajinské straty dosiahli v roku 2023 215 tisíc vojakov a 28 tisíc jednotiek techniky.

„My si zachovávame strategickú iniciatívu na celej šírke línie bojového dotyku,“ uviedol minister Sergej Šojgu. Podľa nvo.ng.ru z 11. 1. 2024

Útok Rusov v Avdejevke.

„Priepasť“: v Kyjeve sa hovorí o národnej katastrofe

Kyjevský ekonóm Aleksej Kušč nazval súčasnú demografickú situáciu na Ukrajine „priepasťou národnej katastrofy“.

Určite je to aj reakcia na nedávno zverejnený údaj, že na Ukrajine sa v roku 2023 narodilo 187 300 detí.

„Od roku 2017 sa pôrodnosť na Ukrajine znížila z 364 tisíc detí ročne na 187 tisíc minulý rok. Je to teda menej o 177 tisíc alebo o 48 percent,“ napísal eko-

nóm na svojej facebookovej stránke. Pripomenul, že „za úsvitu“ nezávislosti Ukrajiny pôrodnosť presahovala 500 tisíc detí ročne.

„Znamená to, že za 33 rokov sme znížili dynamiku reprodukcie národa trojnásobne! Čo to znamená? Že počas najbližších 30 rokov sa na Ukrajine objaví len 4,5 milióna nových Ukrajincov.

Vo výsledku bude, podľa neho, „základ“ štátu o 30 rokov tvoriť menej ako štyri milióny mladých občanov, no reálne bude tento ukazovateľ dva-tri milióny. –r–

Václav Klaus o dátume začiatku konfliktu na Ukrajine

„Táto vojna sa začala 4. apríla 2008. Toho dňa na samite NATO v Bukurešti bolo prijaté rozhodnutie o prijatí Ukrajiny a Gruzínska do NATO. Bol som toho prítomný, sedel som tam a hneď som vedel, že to, čo sa udia, bolo tragickou chybou. Pokúšal som sa tomu oponovať. No rozhodnutie pretlačili USA a Veľká Británia

napriek postoju väčšiny členských štátov i napriek Nemecku a Francúzsku,“ vyhlásil bývalý prezident.

Klaus to vyhlásil 15. januára počas Davoského fóra, lenže popredné svetové médiá „si to nevšimli“, píše Mysl Polska, pretože sa to až „šialene“ líšilo od protiruskej propagandy Západu. Práve kvôli tomu Klaus neskôr svoj prejav zverejnil na svojej stránke. –r–

Ukrajinskí vojaci nezomierajú za demokraciu a slobodu štátu a Európy, ale za záujmy NATO!

Dňa 14. februára to vyhlásila poslankyňa nemeckého spolkového snemu Sahra Wagenknecht, ktorá už dlhodobo kritizuje dodávky zbraní Ukrajine a protiruské sankcie.

Politicka pri tom citovala predstaviteľa frakcie „Sluha ľudu“ vo Verchovnej rade Ukrajiny a člena parlamentného výboru pre národnú bezpečnosť Davida Arachamiju z novembra 2023, kto-

rý vyhlásil, že bojová činnosť mohla byť ukončená ešte v roku 2022. Ibaže ukrajinské úrady, podľa neho, nesúhlasili so štatútom neutrality štátu.

„Znamená to, že na Ukrajine ľudia zomierajú nie za slobodu a demokraciu. Na Ukrajine ľudia zomierajú za NATO. Je to zločin a takto to nemôže pokračovať,“ povedala. –r–

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 4)

ktorej typickými rysmi sú hlavne autoritársky a vodcovský princíp, vypätý nacionalizmus a militarizmus, sociálny darvinizmus, kult modernity, mladosti a sily, ako aj ekonomická rola štátu chápaného korporatívisky, v ktorom musí súkromné vlastníctvo slúžiť kolektívnemu prospechu.

Nacizmus v zmysle definície obsiahnutej v Ottovej encyklopédii, predstavuje totalitnú ideológiu, založenú na vypätom nacionalizme, rasizme, prvkoch socializmu, militarizmu a antisemitizmu. Neonacizmus predstavuje súhrnné označenie pre krajne pravicové hnutia v rôznych krajinách inšpirujúcich sa nacizmom.

Hlasovanie v OSN pred Vianocami proti nezáväznej rezolúcii VZ OSN o boji proti glorifikácii nacizmu, indikuje, ak rovno nedokazuje, pravdivosť tvrdenia. 49 štátov hlasovalo proti nezáväznej rezolúcii! Predovšetkým to boli členovia NATO – USA, Kanada, V. Británia, Francúzsko, Nemecko a ich bábka Ukrajina. Po prvýkrát v dejinách OSN hlasovali proti rezolúcii odmietajúcej nacizmus, Nemecko, Taliansko a Japonsko.

Viac: <https://www.ceske-novinky.cz/2024/02/02/jan-campbell-co-ocekavat-od-draha-1/>

Der Spiegel „prezradil“, že Osvienčim oslobodili USA

Síce neskôr sa tento nemecký týždenník ospravedlnil za chybu, uverejnenú vo svojich sociálnych sieťach, ale džina už z fláše vypustil.

V Snapchat-kanále nemeckého časopisu sa objavila správa, že tábor Auschwitz oslobodili vojaci americkej armády. Chybu si však všimli nemeckí čitatelia a na základe ich upozornenia nemecká redakcia napísala, že tábor smrti oslobodila Červená armáda.

Neskôr Der Spiegel napísal, že „stala sa mimoriadne trápna chyba, za ktorú sa môžeme len ospravedlniť“. Predstavitelia časopisu tiež oznámili, že prijímajú kritiku a berú ju ako „spravidlivý trest“.

Podľa bfm.ru, 28. 1. 2024

Holokaust sa týka aj cirkvi, na jeho diani mala účasť

Predseda Konferencie biskupov Slovenska (KBS) a košický arcibiskup metropolita Bernard Bober pripomenul, že téma holokaustu sa týka aj cirkvi. Na vtedajšom diani podľa jeho slov mala účasť.

„Boli to zložité časy. Je na historikoch, aby ich skúmali a vyhodnotili. Ak sme však zlyhali, nesieme za to plnú zodpovednosť. Ospravedľňujeme sa preto všetkým, ktorých životy čelní predstavitelia štátu a cirkvi nebránili,“ uviedol Bober. Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu bol vyhlásený OSN v roku 2005 ako pamiatka oslobodenia koncentračného tábora Auschwitz-Birkenau Červenou armádou v roku 1945.

Teraz.sk z 27. 1. 2024, výňatok

Pakt Hitler-Pilsudski

Rok po nástupe nacistov k moci sa s nimi Varšava spojila. Deklaráciu o nepoužití sily medzi Poľskom a Nemeckom podpísali 26. januára 1934 v Berlíne nemecký minister zahraničných vecí Konstantin von Neurath a poľský veľvyslanec Jozef Lipski. Nikto však nepochyboval, že skutočnými architektmi dohody boli führer Tretej ríše Adolf Hitler a diktátor druhej poľsko-litovskej republiky Józef Pilsudski.

Varšava uzavrela bilaterálnu zmluvu s Nemeckom ako prvá, teda oveľa skôr ako ostatné štáty. Pakt otvoril obdobie aktívnej spolupráce medzi oboma krajinami, ktorej vrcholom bolo rozdelenie Československa v októbri 1938.

Je dôležité poznamenať, že poľské tajné služby začali pripravovať sabotáže na území Československa na Tešínsku ešte predtým, ako zaschol atrament pod deklaráciou o nepoužití sily medzi Poľskom a Nemeckom. Pokusy československého ministra zahraničných vecí (a neskôr prezidenta ČSR) Edvarda Beneša o zlepšenie vzťahov s Poľskom nenašli vo Varšave priaznivú odozvu.

AM z 26. 1. 2024, výňatok

Využívanie témy holokaustu na politické ciele ho desakralizuje v očiach širokej verejnosti

Holokaust stráca svoj význam v očiach stovák miliónov ľudí, keď sa využíva na politické ciele, vyhlásila oficiálna predstaviteľka MZV RF Marija Zacharova.

Pre rozhlas Sputnik dodala, že predstavitelia Izraela v OSN často hovoria o holokauste v kontexte palestínskeho konfliktu.

„Podľa mňa najstrašnejšie je, že týmto spôsobom prestáva byť

(Pokračovanie na str. 7)

NIČ VEĽKÉ NEBOLO NIKDY DOSIAHNUTÉ BEZ NADŠENIA.

„Mnohí nám závidia...“

...závidia nám teba a podmienky, ktoré nám vytváraš,“ vyjadril vďaka svojmu primátorovi Jozefovi Božikovi počas hodnotiacej schôdze predseda 119-člennej ZO SZPB v Partizánskom Jozef Mravík.

No a keďže J. Božik, ako člen SZPB a primátor, je aj predsedom ZMOS-u, bolo úplne prirodzené, že pomenoval aj zámer združenia. A to „stať sa čo najlepším partnerom pre SZPB“.

Výjadrením toho je v Partizánskom už fungujúci Fond na podporu vzdelávania mládeže, ako aj úprava všetkých pamätníkov protifašistického odboja, pričom na všetky je už hotová finančná kalkulácia.

Veľká spokojnosť s priebehom schôdze sa zračila na tvári oblastného predsedu SZPB v Prievidzi Jána Žiaka, ktorý si so svojim výborom tiež postavil vyšší cieľ. Z dnešného počtu 568 členov chcú prekročiť hranicu 600. Aj toto je dôkaz, že protifašizmus na Hornej Nitre žije, má zanietených stúpencov a teda aj všetky pozitívne perspektívy. Veď aj v uznesení ZO SZPB v Partizánskom sa objavila úloha pre každého člena byť nápomocný a získať minimálne jedného nového člena.

Samozrejme, že správa o činnosti sa nevyhla kritike bývalej vládnej koalície. Osobitne tu bolo poukázané na prekrúcania histórie, na protokolárne prešľapy počas osláv SNP na Jankovom vršku. Spomenutá bola aj drzosť, ako urazili priameho účastníka SNP Vladimíra Strmeňa, hoci predtým 15. 12. 2020 minister obrany vyhlásil, že ak si niekto zaslúži povýšenie, tak sú to hrdinovia bojov za našu slobodu, akým je aj Vladimír Strmeň.

Aj keď správa o činnosti výboru bola tvrdo kritická aj voči iným politickým aspektom minulej garnitúry, sústredila sa hlavne na hodnotenie vlastnej činnosti. Konštatovala, že „naše aktivity musia smerovať predovšetkým na zachovanie odkazu oslobodenia spod fašizmu, odkazu SNP, ktoré sú pre nás rozhodujúcou hodnotou“. Práve nimi „môžeme doma zabrániť falošnej pretvárke, farizejstvu, prekrúcaniu dejín a dnes aj ovplyvňovaniu verejnej mienky“.

Jozef Mravík skonštatoval, že kvôli objektívnym problémom neboli všetky plánované podujatia uskutočnené. Čo sa však jednoznačne podarilo, tak to je omladenie členskej základne. Veď aj počas covidu získala ZO SZPB 15 nových členov, z ktorých je takmer tretina 40-tnikov. Od 17. zjazdu SZPB sa organizácia posilnila o 53 nových členov, no zároveň jej navždy ubudlo 29 členov.

„Naša základná organizácia

sa tak zaraďuje medzi pätnásť najpočetnejších organizácií na Slovensku a na počet obyvateľov je medzi prvými desiatimi,“ zaznelo v príhovore Jozefa Mravíka na stretnutí.

V správe som si osobitne všimol dve témy. Prvou je „trápenie sa“ organizácie kvôli nenáležitému stavu hrobu a jeho okolia veliteľa Hornonitrianskej partizánskej brigády Albína Grznára, hoci zároveň zaznelo aj verejné poďakovanie sa Marekovi Schönovi, Štefanovi Janžovi a Evke Hodalovej, ktorí sa oň starajú v rámci svojich možností.

Správa si tiež otvorene pochvalovala záujem mladých o členstvo, osobitne cez sedemčlenný Klub mladých priateľov SZPB, na čele ktorého je už spomenutý M. Schön. Spolu s ďalšími mladými členmi zorganizovali napr. výstavu Partizánske ženy v Radničnej kaplnke v Trnave i v partizánskej obci Tokajik.

Partizánsku organizáciu úspešne reprezentovali aj mladí žiaci zo ZŠ z Veľkých Bielic, ktorí sa po víťazstve v meste úspešne predstavili aj v oblastnom kole súťaže Medzníky 2. svetovej vojny v Prievidzi.

Vladimír Mikunda

Každá členská schôdza je pre členov aj spoločenskou udalosťou. Je preto prirodzené, že výbor najaktívnejším ďakuje za prácu udelením čestných uznání. Poďakovanie dostala za spoluprácu miestna redakcia TEMPO, ale aj náš Bojovník (ZO SZPB Partizánske mala u nás od 17. zjazdu 16 príspevkov).

Jozef Mravík venoval pred rokovaním kyticu kvetov najstaršej členke 96-ročnej Agneše Minárovej, ktorá prežila hrôzy vypaľovania Skýcova.

Pohľad do rokovacej sály v miestnom Klube spoločenských organizácií. Prvú vďaka prítomných si vyslúžil žiak 6. ročníka ZŠ športovcov Veľké Bielice Matej Duchyňa za prednes básne „Chlieb každodenný partizánsky“ od básnika, účastníka SNP, redaktora povstaleckých časopisov Jána Brocku. Poďakovanie patrilo aj jeho učiteľovi – pedagógovi Radovanovi Številovi.

Až ku stene si sadli ocenení členovia Klubu mladých priateľov SZPB.

Takto to vyzerá, keď je prejav vďaka za odvedenú prácu úprimný.

Z členskej schôdze vo Veľkej Lomnici

Dňa 19. januára 2024 sa zišli členovia našej ZO SZPB vo Veľkej Lomnici v už vynovených priestoroch obce.

Členskú schôdzu otvoril predseda František Pompura správou o činnosti, v ktorej zrekapituloval činnosť výboru a základnej organizácie za ostatné obdobie. Ocenil pri tom dobrú spoluprácu s obecným úradom a najmä so starostom Petrom Dudom. Zhodnotil prácu v organizácii, poďakoval sa členom za aktívny prístup v plnení úloh a predložil plánované úlohy pre rok 2024.

Do diskusie sa zapojil aj oblasťný predseda SZPB z Popradu Michal Kopko, ktorý informoval o stave a situácii v SZPB po XVIII. zjazde a o úlohách na ďalšie obdobie. Ďalší diskutujúci predkladali návrhy na zlepšenie činnosti. Pripojil sa k tomu aj poslanec obecného zastupiteľstva Marián Tokár, ktorý ubezpečil, že dobrá spolupráca obce s našou organizáciou bude pokračovať.

Prijatím uznesenia sa členská schôdza skončila. — FP —

Na snímke zľava: Marián Tokár, pokladník ZO SZPB Vladimír Straka, člen ZO SZPB Peter Pompura, Michal Kopko, František Pompura, revízor ZO SZPB Karol Syč a člen výboru ZO SZPB Michal Babej.

Máme oporu aj v starostovi

Naša ZO SZPB v Slovenskom Grobe síce nepatrí početne medzi veľké organizácie (24 členov), no aktivitou sa s nimi určite môže porovnávať.

Preukázala to aj januárová (13. 1. 2024) hodnotiacia členská schôdza. Správa výboru o činnosti skonštatovala nielen prírastok dvoch členov, ale aj upevnenie autority a postavenia organizácie v obci.

Nenahraditeľné je naše zastúpenie nielen pri výročných oslobodenia obce, pri Výročných SNP, ale aj pri spolupráci s miestnou základnou školou, pri vzdelávaní školákov cestou súťaže Medníky 2. svetovej vojny a besedách o protifašistickom odboji.

Naša ZO SZPB usporadúva aj návštevy pamätných miest odboja. V ostatných rokoch sme

napr. navštívili bunkre v Kopčanoch, bývalé koncentračné tábory v Mauthausene, Melku a ďalšie pamätihodnosti.

Ak by sa ma hocikto opýtal, na čom je založená naša obecná autorita, povedal by som, že vo

veľkej miere aj na vzťahu starostu k nám. My máme už dlhé roky nesmiernu oporu v Štefanovi Gašparovičovi, ktorý je aj poslancom NR SR za stranu Smer SSD.

Predseda ZO SZPB Miroslav Kráľovič

V Štúrove majú netradičné „Volné hodiny“

Členovia ZO SZPB v Štúrove sa 15. 1. 2024 zišli v aule SOŠ, aby si zhodnotili výsledky práce v roku 2023.

Správu o činnosti výboru predniesol predseda základnej organizácie. Ocenila zorganizované podujatia a aj spoluprácu s miestnou samosprávou. Následne boli schválené plány práce a hlavných úloh na rok 2024 a rozpočet základnej organizácie.

Predseda zhodnotil aj prácu výboru. Konšta-

toval, že bol aktívny, no vyslovil nespokojnosť s prístupom niektorých členov základnej organizácie k predplateniu si mesačníka Bojovník a k plateniu členských príspevkov.

V diskusiách zazneli kladné hodnotenia vlastných podujatí, informovali sa členovia o dianí vo Zväze, o spolupráci so ZŠ a Gymnáziom Štúrovo, ako aj o priebehu tzv. „Volných hodín“, ktoré výbor pripravuje v spolupráci s riaditeľmi škôl priamo na pietnych miestach.

Jozef Marunič

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 6)

téma holokaustu pre stovky miliónov ľudí sakrálnou, prestáva byť posvätnou a v princípe prestáva byť aj historickou témou. Dostáva sa tak do radu politickej konjunktúry,“ povedala.

Už predtým minister zahraničia RF Sergej Lavrov vyhlásil, že Izraelčanom by nemalo byť dovolené osvojovať si pocit, že kvôli holokaustu si môžu dovoliť všetko.

Podľa ria.ru z 24. 1. 2024

■ Izrael poučuje Rusko ako používať tému holokaustu

„Izraelské ministerstvo zahraničných vecí uviedlo „Izrael považuje za nevhodné, aby Rusko používalo tému holokaustu „v modernom politickom kontexte“.

Je to prvýkrát, čo som od úradníkov počula, že by sa história mala používať „v politickom kontexte“. Ak to urobíte, potom z histórie nič nezostane. Čo sa v skutočnosti teraz deje.

Ale nie je to prvýkrát, čo som počula, že holokaust sa týka len jednej národnosti. Prečítajme si rezolúciu Valného zhromaždenia OSN z 1. novembra 2005 č. A/RES/60/7 „PAMIATKA HOLOKAUSTU“, ktorú vypracoval Izrael v spoluautorstve s Ruskom a mnohými ďalšími krajinami: „Holokaust viedol k vyhladeniu tretiny Židov a nespočetných zástupcov iných menšín“. Musíme prestať manipulovať s históriou „v politických súvislostiach“. Už to nie je len smiešne a absurdné, ale skutočne výbušné.“ – uviedla hovorkyňa ruského ministerstva zahraničných vecí Maria Zacharovová.

AM z 24. 1. 2024, výňatok

■ Po útoku na USA a Britániu sa Japonsko nevzdalo svojho záujmu o sovietsky Ďaleký východ a Sibír

Spolahlivá obrana hraníc Ďalekého východu zmarila japonské zradné plány na útok na ZSSR v roku 1942.

V snahe zvaliť vinu za začiatok sovietsko-japonskej vojny v roku 1945 na Sovietsky zväz sa japonskí historici a propagandisti snažia tvrdiť, že Japonsko po podpísaní paktu o neutralite so ZSSR ho údajne počas celej druhej svetovej vojny prísne dodržiavalo. Zároveň niektorí naslovovzatí profesori tvrdia, že „Rusi by mali Japoncom ďakovať za to, že v roku 1941 nezaútočili na ZSSR, čím umožnili Stalinovi presunúť divízie z východu na sovietsko-nemecký front a viesť úspešnú protiofenzívu pri Moskve“.

Naším čitateľom sme už priblížili, ako japonská vláda a generáli na čele s cisárom Hirohitom pripravovali v koordinácii s Hitlerom a Ribbentropom zradný úder proti ZSSR z východu v lete 1941 a stanovili dátum útoku na 29. august. Menej známe je, že rozhodnutie prijaté 6. septembra 1941 na cisárskej konferencii zasadiť prvý úder proti tichomorským a východoázijským posádkam a vojenským základňam USA a Veľkej Británie, nevyučovalo japonskú agresiu proti Rusku.

AM z 21. 1. 2024, výňatok

■ Medzi nacistické boli zaradené štyri ukrajinské organizácie

Ukrajinská národno-revolučná armáda (UNRA), Ukrajinská povstalecká armáda (UPA), Ukrajinská národná domobrana (UNS) a Organizácia ukrajinských nacionalistov (OUN) boli zaradené do zoznamu nacistických organizácií a organizácií, ktoré porušujú zákon o zvečnení víťazstva sovietskeho ľudu vo Veľkej vlasteneckej vojne.

Zoznam týchto organizácií bol zverejnený na stránke ministerstva spravodlivosti RF.

Podľa ria.ru z 18. 1. 2024

■ V Japonsku sa zľakli Putinovho kroku

Ruský prezident V. Putin sľubom navštíviť Kurily „fakticky poslal Japonsko do čerta,“ vyhlásil pre noviny South China Morning Post docent katedry medzinárodných vzťahov Tokijskej univerzity Ryo Hinata Jamaguči.

Jamaguči pri tom pripomenul, že pred niekoľko mesiacmi minister zahraničia RF Sergej Lavrov zdôraznil, že spor s Japonskom je ukončený a že otázka suverenity nad ostrovmi sa neposudzujú. No a Putin „túto pozíciu len upevnil“.

Situácia sa stane omnoho vážnejšou, ak Putin vyhlási konkrétne kroky o rozvoji ostrovov.

Podľa ria.ru z 16. 1. 2024

■ Poliaci už na ohlásenej sume reparácií netrvali

Nová poľská vláda sa nevzdáva požiadavky na odškodnenie zo strany Nemecka, no netrvá na sume, ktorá už bola ohlásená, vyhlásil námestník ministra zahraničia Andrzej Šejna.

(Pokračovanie na str. 14)

Postreh zo ZO SZPB č. 2, Brezno

Rokovali sme 18. januára za prítomnosti oblastného predsedu Jaroslava Demiana a podpredsedu Lubomíra Fabuša, predsedu ZO SZPB č. 1 Brezno.

Schôdzu sme otvorili minútou ticha na počesť zosnulých členov v roku 2023 Jolany Ištvanovej a Jána Kovalčíka.

Výbor v správe o činnosti zhodnotil obdobie od ostatnej VČS v roku 2023 (teda ešte pred 18. zjazdom SZPB) a zamerali sme sa hlavne na tri oblasti: spomienkové zhromaždenia, turistické podujatia a návštevy pamätných miest 2. sv. vojny a SNP.

Čiže pripomenuli sme si pietne podujatia 78. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom a 79. výročia SNP v Brezne, Čiernom Balogu, Jasení, Hronci, Brusne a inde.

Pre nás bolo významným aj Stretnutie generácií v Kališti. Jeho negatívom boli vystúpenia

zástupcov štátnej správy a ich neakceptovateľné príhovory k prítomným. Naši sa napriek tomu zachovali úctivo k obeťom tejto tragickej udalosti a na znak nesúhlasu s príhovormi sa po položení vencov ticho vzdialili od pamätníka, bez výkrikov, bez pískania, ako tomu bolo rok predtým.

Ďalším medzníkom bola účasť na regionálnych oslavách 79. výročia SNP v Krpáčove.

Tohto januára sme absolvovali tradičný turisticko-lyžiarsky pochod, venovaný výročiu oslobodenia Brezna, po trase Čierny Balog – Berzno, memoriál Jána Zemka, ktorý bol prvým predsedom našej základnej organizácie, ale aj turistický Pochod vďaka pri príležitosti

výročia oslobodenia Čierneho Balogu. Najaktívnejšími účastníkmi týchto podujatí boli Viliam Hláčik, Milan Kováčik, Ján Zemko, Ivan Ištvan, Milan Medveď, Ján Ťažký, Ján Kuňák a Ján Muránsky.

Naša základná organizácia má 63 členov s priemerným vekom necelých 66 rokov. Minulý rok sme prijali 9 nových členov. Jubilantom sme v roku 2023 venovali darčeky a odovzdali pa-

mätne listy oblastného výboru. Konkrétne sme sa tým zavďačili Eve Petrikovej, Lukášovi Petrovi, Eve Czirákovej, Anne Šulejovej, Pavle Kováčikovej, Milanovi Roškovi, Jánovi Babničovi, Michalovi Medveďovi, Bohušovi Mahravému, Milanovi Pivovarčimu a vdove po protifašistickom odbojárvi Magde Locekovej.

V diskusii vystúpilo 6 diskutujúcich. Zaznelo v nej aj poďako-

vanie za prácu bývalému predsedovi Milanovi Kováčikovi, ale aj trom novým predplatiteľom mesačníka Bojovník, ktorého cena je veľmi symbolická.

Uznesenie bolo prijaté jednoducho.

Na záver som všetkým našim členom a prítomným hosťom zaželel pevné zdravie a pokojný život v mieri.

Viliam Hláčik, predseda ZO SZPB č. 2 Brezno, foto Milan Pivovarčí

Nevšedne aktívna ZO SZPB Strážske

Dňa 19. januára 2024 naša členská schôdza ZO SZPB zhodnotila činnosť za rok 2023. Rokovania sa zúčastnili oblastný predseda SZPB z Michaloviec Miroslav Prega a člen výboru Juraj Vetrecin.

Schôdzu otvoril a viedol tajomník ZO SZPB Jozef Kormaník. Na úvod vystúpili s kultúrnym programom žiaci pod vedením Márie Uličnej a Anny Soročinovej zo ZUŠ a žiačky CVČ pod vedením Alice Fedá-

kovej a Veroniky Hrabekovej. Prítomní sa im poďakovali potleskom.

Predsedička ZO SZPB Anna Zabloudilová zhodnotila v správe výboru činnosť za uplynulé obdobie. O uvoľnenie z neho po-

žiadali Slavomír Magura a Ondrej Cehuľa, z revíznej komisie Juliana Perháčová. Všetkým trom sme sa verejne poďakovali za ich doterajšiu činnosť. Do výboru sme koptovali Boženu Apjárovú, Danu Džuganovú a Ruženu Borošovú.

Samozrejme, že na schôdzi sme aj ocenili príkladných členov. František Ihnát dostal Pamätný list a Pamätnú medailu Jána Nálepku-Repkina pri príležitosti 79. výročia oslobodenia nášho mesta, ktorú mu za dlhoročnú prácu v našej základnej organizácii a za zásluhy pri rozvoji nášho mesta odovzdali M. Prega a primátor Strážskeho Patrik Magdoško.

V ostatnom čase sme v našich radoch privítali 11 nových členov, ktorí omladili našu organizáciu.

Medzi najaktívnejších členov výboru patria Peter Malík, Jo-

zef Kormaník, Helena Nemcová a Jolana Megelová.

Naša základná organizácia, ako jedna z mála, vedie svoju webovú stránku: <http://szpb-zo-strazske.webnode.sk/>, o ktorú sa stará Jozef Kormaník. Vyдали sme aj 3. číslo spravodaja a to hlavne zásluhou Ľubici Čiernikovej.

Minútou ticha sme si uctili pamiatku členiek, ktoré opustili naše rady a to Františky Kucerovej a Margity Kočanovej.

V našej práci oceňujeme dobrú spoluprácu s mestom, klubom dôchodcov, so ZO ÚŽS, MO MS, SZ Rozkvet, s krúžkom paličkovanej čipky Pavučinka a krúžkom poézie a prózy Zrkadlenie.

Na záver nám všetkým želim vnútornú silu, radosť z malých i veľkých vecí života, pevné zdravie, potešenie z ľudí blízkych nášmu srdcu a hlavne, aby sme žili spolu a nielen vedľa seba.

- AZ -, foto Peter Malík

Vraj patríme k aktívnejším

Tento názor vyslovil o petržalskej ZO SZPB Jána Bulíka na jej hodnotiacej členskej schôdzi bratislavský oblastný predseda SZPB Martin Krno. Poukázal na to, že, na rozdiel od nás, niektoré organizácie v oblasti vôbec nemajú vlastné podujatia, zúčastňujú sa len akcií, ktoré zorganizujú iní.

Keďže naša členská schôdza šla s kritikou aj do vlastných radov, priznala si, že sa nám nedarí nadviazať vzťah s petržalským starostom, ktorý si príliš necíti ani Výročia SNP a už vôbec nie oslobodenie mestskej časti Petržalka Červenou armádou. Na nulový kontakt so starostom M. Krno zareagoval úplne pragmaticky. Keďže tu ide o spoločensky prospešnú vec, vraj musíme nadviazanie kontaktu stále skúšať, skúšať a skúšať.

K téme sa pripojil aj náš člen, bývalý poslanec NR SR Viliam

Jasaň, ktorý sľúbil, že bude nápomocný pri hľadaní individuálneho prístupu k starostovi i petržalským poslancom.

Prítomná bola aj oblastná tajomníčka Katarína Frišová, čo nám zrejme vyriešilo nedostatky v komunikácii s oblastným výborom, dostalo sa nám vysvetlenia aj niektorých finančných otázok.

Kritické názory na financovanie Zväzu vyplynuli už zo Správy výboru o činnosti, ktorú predniesla predsedníčka ZO SZPB Ľubica Blašková. Zvoli-

la si pri nej netradičnú formu. A síce, že pri pomenovaní niečoho, čo výbor vníma ako nedostatok, hneď vyzvala prítomného predsedu SZPB Viliama Longauera, aby na to reagoval. Takto ho „prinútila“ už pri správe zaujať stanovisko dva, či trikrát.

S priebehom tejto hodnotiacej členskej schôdze vyjadrili spokojnosť mnohí členovia. Cenia si, že schôdza zasiahla pomerne široký okruh problémov, ale hlavne vyjadrila ochotu a pomenovala spôsob, ako s nimi pohnúť.

Myslím si, že ďalšia schôdza bude rovnako zaujímavá, preto-

že odhalí, ako sa náš výbor pasuje s témami, ktoré zazneli v diskusii a dostali sa do uznesenia.

Za zmienku tiež stojí návrh predsedu Longauera, aby sme sa zaoberali aj zvýšením počtu predplatiteľov mesačníka Bojovník.

- vmi -

Netradičná členská schôdza

Dňa 18. novembra 2023 zišli sa členovia ZO SZPB v Čirči na členskej schôdzi, ktorá sa konala na obecnom úrade. Po otvorení predsedom Michalom Kubom sa najskôr konala diskusia k súčasným úlohám v ZO SZPB. Potom predseda ObIV SZPB v Starej Ľubovni Václav Homišan zoznámil členov s celkovou situáciou vo Zväze po XVIII. zjazde SZPB a s úlohami ObIV SZPB plánovanými do konca roka 2023 a na celý rok 2024.

V diskusii sa členovia zhodli podporovať naďalej aktivity SZPB a kriticky sa vyjadrili ku vzniknutej novej frakcii Slovenskej protifašistickej únie.

Potom sa všetci prítomní zúčastnili súťaže v streľbe zo

vzduchovky a v hode granátom na cieľ v blízkom amfiteátri, ktorú pripravili riaditeľ ZŠ Milan Varchola spoločne so starostom Michalom Didikom. Pomoc pri ďalšom organizovaní súťaží v streľbe pre ZŠ pri-

sľúbil podpredseda ObIV SZPB Peter Kober.

V ďalšom každý ocenil tri najlepšie výtvarné práce žiakov ZŠ k SNP, ktoré predstavila uč-

teľka a zároveň tajomníčka výboru ZO SZPB Tatiana Varcholová.

Po tomto ČS ZO SZPB pokračovala až do prijatia uzne-

senia. Členovia sa zo schôdze rozchádzali spokojní a s dobrou náladou. Takouto formou určite priťahujeme do svojich radov aj mladú generáciu. **- VH -**

Aj o renovácii pamätníka Krტიčná

Dňa 25. januára sa v priestoroch ZŠ s MŠ v Brezne konala hodnotiaci členská schôdza 94-člennej ZO SZPB č. 1.

Väčšinu členskej základne tvoria dôchodcovia. V roku 2023 nás navždy opustili traja členovia. Ich pamiatku si všetci zúčastnení utlilí minútu ticha.

Schôdzu viedol Pavel Belko, ktorý oboznámil prítomných s aktivitami uskutočnenými v roku 2023. Zároveň informoval o pripravovaných akciách na rok 2024. Hodnotiacej schôdzy sa ako hosť zúčastnil predseda ZO SZPB č. 2 Brezno Viliam Hláčik. Dohodli sme sa na vzájomnej spolupráci a podieľaní sa na spoločných akciách. Jednou z nich bude spoznávanie a spoločné navštevovanie miest našich padlých hrdinov.

Predseda prítomných oboznámil prítomných o renovácii pamätníka Krტიčná, čo má byť dokončené v tomto roku. Renováciu pamätníka finančne podporil aj MsÚ Brezno. Pamätné miesto Krტიčná je súčasťou našej histórie a aj preto ho navštevujeme pri viacerých výročiach.

Predseda prítomných oboznámil o plánovaných aktivitách, osobitne zdôraznil potrebu pripraviť sa na okrúhle výročia v tomto roku. V závere poďakoval za aktívnu činnosť počas celého roka tak výboru, ako aj všetkým členom a zaželel pevné zdravie a chuť do ďalšej práce.

Elena Majerová

Informácia z Topoľčian

Našu činnosť v roku 2023 sme zhodnotili 4. decembra 2023.

Schôdzu otvorila a viedla predsedníčka Elena Novotná, ktorá okrem členov privítala Ondreja Godála z Tribečského múzea v Topoľčanoch, ktorý sa zameriava na dejiny vojenstva. Bližšie sa venuje obdobiu 2. sv. vojny a SNP na regionálnej úrovni. Taktiež privítala členku klubu historikov za OZ Židovský cintorín Helenu Kopeckú.

Ak máme hodnotiť činnosť výboru, treba povedať, že pracoval počas celého roka a úlohy riešil podľa programu. Aj to zaznelo v správe o činnosti za rok 2023. Správu o hospodárení predniesla tajomníčka a pokladníčka Alžbeta Maládievová, ktorá informovala členov o príjmoch a výdavkoch za rok 2023.

Členovia ZO SZPB sa zúčastnili osláv oslobodenia mesta Topoľčany a pietneho aktu klade-

nia vencov pri príležitosti ukončenia 2. sv. vojny v Európe, osláv Výročia SNP a pietnej spomienky k 105. výročiu ukončenia 1. sv. vojny (Červené maky).

Na Medzinárodný deň obetí holokaustu a rasového násillia sa členovia SZPB zúčastnili celoslovenskej pietnej spomienky „Nezabudnutí susedia“. ZO SZPB s Tribečským múzeom, krúžkom historikov a Tribečským osvetovým strediskom spoluorganizovala prednášku „Neumierali len vojaci“.

V hodnotenom období sa nám podarilo rozšíriť rady členskej základne a aj znížiť vekový priemer členov. Obsah diskusie vytvoril predpoklad, že práca našej ZO SZPB by sa mohla opäť pozitívne posunúť. A to

osobitne na poli mimoškolského vzdelávania žiakov základných a stredných škôl a vôbec mládeže. Hlavne u nich chceme prebúdať lásku k vlasti a úcte voči hrdinom protifašistického odboja. **- EN -**

Potešujúce informácie zo Štrby

Hodnotiacej členskej schôdzy v Štrbe sa 19. januára 2024 zúčastnil tajomník oblastného výboru SZPB Poprad Ján Pavlovčin.

Už prvá informácia zo správy o činnosti, ktorú predniesol predseda Pavol Otčenáš, bola potešujúca. Rady členov sa rozšírili o 12 sympatizantov a protifašistickí zmýšľajúcich ľudí, čím sa organizácia s počtom členov 61 radí k najväčším v regióne. Navyše sa ukázalo, že je prikladná aj svojimi aktivitami.

Členovia organizácie sa zúčastňovali pietnych stretnutí na pamätných miestach 2. svetovej vojny a SNP, a to nielen v obci, ale aj na regionálnych oslavách SNP na Podbanskom, vence položili aj na Štrbskom Plese, v Tatranskej Štrbe i na hrobách padlých hrdinov na miestnom cintoríne.

Slávnosti v Štrbe boli na vysokej úrovni, rečníkom býval zvyčajne starosta a súčasne tajomník ZO SZPB. V porovnaní s minulosťou sa kladená vencov zúčastňovalo oveľa viac občanov, zástupcov miestnych inštitúcií a spolkov a čo treba oceniť, aj žiakov základnej školy. Druhá dobrá správa hovorí, že spolupráca so školou je živá, deti prispeli aj do progra-

mu osláv a zúčastnili sa vedomostnej súťaže Medzníky 2. svetovej vojny.

Účastníkov výročnej schôdzy zaujali niektoré neobvyklé a úspešné aktivity: starosta zvolal členov SZPB a starších obyvateľov na besedu, aby sa ich spomienky na prechod frontu v obci zaznamenali pre budúce generácie ako dôkaz hrdinstva a vojnového utrpenia občanov.

Obec v spolupráci so ZO SZPB viac rokov dokladovala tragické udalosti, keď Nemci Štrbu za pomoc partizánom počas povstaleckých bojov čiastočne vypálili, viac obyvateľov, vrátane detí vtedy zahynulo alebo bolo zranených. Na Stretnutí generácií v Kališti mohol

už starosta poďakovať za zaradenie Štrby do zoznamu povstaleckých a vypálených obcí a za možnosť vysadiť v Kališti v Sade života stromček aj za našu obec postihnutú fašistickými represáliami.

Veľkú zásluhu na spresnení histórie Štrby má vojnový historik a publicista Marcel Maniak. Jeho novú knihu Vypálené obce varujú venoval starosta účastníkom výročnej schôdzy.

Starostlivosť obce o históriu sa prejavila aj v tom, že areál pamätníka Smútiaca mať bol k 79. výročiu SNP upravený, osadená bola nová informačná tabuľa o oslobodzovaní obce a vysadený aj stromček smutnej vŕby, symbolizujúci tragické udalosti zo septembra 1944.

Poučný bol poznávací autobusový zá-

jazd, tematicky zameraný na pamätné miesta obetiam holokaustu, ktorý zorganizoval výbor ZO SZPB. Navštívili Múzeum holokaustu v Seredi, v Trnave 2 synagógy a niektoré sakrálne pamiatky.

Kolektív ZO SZPB ocenil, že výbor do činnosti zaradil aj Posedenie pri partizánskom kotlíku, kde okrem pohody pri výbornom guláši bola aj možnosť vypočuť si aktuálne informácie o SZPB i o ochrane seniorov pred praktikami podvodníkov.

Vyšším orgánom SZPB boli udelené ocenenia: za aktívnu činnosť pri životných jubileách si medaily M. R. Štefánika 1. a 3. stupňa prevzali Michal Sýkora a Anna Gejdošová, pamätný odznak so stužkou Michal Petruška a Pavol Jančík.

Aj v roku 2024 sa bude ZO SZPB podieľať na realizácii zaujímavých podujatí. Starosta Michal Sýkora informoval, že k 80. výročiu SNP pripravujú ukážky historických bojov o oslobodenie Štrby a tiež regionálne oslavy tohto výročia na Podbanskom budú pod záštitou našej obce.

Na schôdzy odzneli poďakovania jednotlivcom a inštitúciám v Štrbe za finančnú a organizačnú pomoc a všetci si popriali hodne zdravia a síl v novom roku 2024. **ZO SZPB**

Naša pravda je večná, pretože

Mesto Kežmarok si pripomenulo 79. výročie oslobodenia

Dňa 26. januára 2024 sme si pri pamätníku zastrelených partizánov na nádvorí Kežmarského hradu spolu s funkcionármi mesta, členmi miestnej ZO SZPB 1. čs. samostatnej tankovej brigády 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, s členmi ZV SR Klub Kežmarok, žiakmi základných a študentmi stredných škôl a tunajších občanov uctili 79. výročie svojho oslobodenia spod jarma nemeckého fašizmu a nacizmu.

So slávnostným príhovorom vystúpil viceprimátor Jozef Matia a zdôraznil, že slobodu, ktorú nám priniesli vojaci Červenej armády a 1. čs. armádneho zboru v ZSSR vďaka svojim obrovským obetiam, si my môžeme pokojne užívať. Pri spomienke na 79. výročie oslobodenia mesta si však uvedomujeme aj akúsi dejinnú povinnosť voči našim rodičom, starým rodičom, ale aj záväzok voči našim deťom a vnukom. Nezabúdajme na tých, ktorí obetovali svoj život za ten náš. Nezabúdajme im vzdať hold a venovať tichú spomienku, podtrhol viceprimátor.

Pietnej spomienky sa zúčastnila aj prednostka OU Katarína Bendiková, predseda ZO SZPB pplk. Milan Janeček, predseda ZV SR Klub Kežmarok pplk. Jozef Žáčik, genmjr. Jindřich Joch a genpor. Jaroslav Vývlek. Osláv sa zúčastnilo okolo 250 občanov.

Michal Kopko

Oslavy v Novohrade

Naša dopisovateľka Mária Švikruhá z Cinobane nám poslala informáciu o priebehu osláv 79. výročia oslobodenia spod nemeckého nacizmu obcí Točnica, Divín a Cinobaňa. Všetky vraj boli skutočne slávnostné a plné vďaka Červenej a Rumunskej kráľovskej armáde.

V Točnici sa pietna spomienka konala za účasti a s prejavom starostky Lívie Bračokovej na cintoríne pri hrobe seržanta Fjodora V. Šel'kopljajsova a začali ju hymny SR a ZSSR.

Prítomná bola aj predstaviteľka MS z Lučenca Lýdia Lacoová a čestnú stráž pri hrobe osloboditeľa držali členovia KVH Krasnogvardejci z Košíc.

V obci Divín, ktorá je známa tým, že v budove miestneho kaštieľa sídlil štáb 1. čs. partizánskej brigády M.R. Štefánika pod velením P.A. Velička, sa oslavy niesli v réžii starostu Jána Sivoka, ktorý s miestnymi po-

slancami položil veniec vďaka miestnemu Pamätníku SNP.

Tunajší program spestrili básňami žiaci miestnej ZŠsMŠ a hymnickými piesňami spevácky zbor Javor.

Aj tu držali stráž členovia KVH Krasnogvardejci. Hrala sa hymna SR.

V Cinobani pozval starosta Jozef Melicher spoluobčanov na oslavy obecným rozhlasom a cez internet. K pamätníku padlých hrdinov v SNP ich prišlo vyše šesťdesiat.

Stala sa tu však jedna nevšednosť. Keď v mrazivom počasí zlyhala technika práve pri hraní hymny, ľudia to neodradilo a chórom si ju dospievali sami.

Aj tu sa predstavili miestni žiaci recitáciou i spevom.

V Cinobani sa aj odmeňovalo, predseda miestnej ZO SZPB Branislav Boroš odovzdal ďakovný list starostovi J. Melicherovi a riaditeľovi ZŠsMŠ Stanislavovi Čopovi.

Momenta z Cinobane.

79. krát vyjadrená vďaka hrdinom 2. UF

Presne pred 79 rokmi 25. januára 1945 sa obyvatelia nášho mesta dočkali oslobodenia. Asi 250 Revúčanov sa zišlo pred pamätníkom venovanom bojovníkom a obetiam SNP na Námestí slobody na pietnej spomienke.

Pripomenuli sme si udalosti a poďakovali sa sovietskym a rumunským vojakom – hrdinom z 2. UF. Vďaka patrí aj každému padlému partizánovi a všetkým účastníkom boja za prinesenú slobodu a vytužený koniec vojny.

Podujatie pripravili mesto Revúca s primátorom Júliusom Buchtom spoločne s našou ZO SZPB a mestským kultúrnym strediskom. Okrem nich sa ho zúčastnila prednostka OU Zuzana Nosáľová, predsedka OblV SZPB v Rožňave Juraj Bernár, predsedníčka RK pri oblastnom výbore SZPB Valéria Soldá-

nová, obyvatelia mesta, naši žiaci a študenti. Všetci kladli vence a kvety k pamätníku.

Spomienkovú slávnosť slovne sprevádzal Juraj Genčanský, pásmom študentov z Gymnázia Martina Kukučina sme si nostalgicky pripomenuli ťažké a smutné chvíle až po deň slobody. Primátor v príhovore pripomenul udalosti týchto čias v našom kraji.

Po ukončení piety sa hostia a členovia SZPB generála Viesta presunuli do DK na hodnotiacu členskú schôdzu, ktorá prijala plán podujatí na tento rok.

Oblastný predseda J. Bernár odovzdal ocenenie predsedovi ZO SZPB Jánovi Kochanovi za vernosť a dlhoročnú aktívnu činnosť v štruktúrach SZPB. Na záver príjemnú atmosféru umocnil svojim spevom spevokol Úsvit pri JDS Revúca.

Hilda Puterová, foto autorka

Oslavy 79. výročia oslobodenia mesta Stará Ľubovňa

Dňa 24. januára 2024 sa počas sychravého a upršaného dňa stretli pri pamätníku padlých na Námestí gen. Štefánika predstavitelia a občania mesta Stará Ľubovňa, okresného úradu, členovia SZPB, žiaci základných a stredných škôl, organizácií a inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstiev a PSK, starostovia obcí, členovia politických strán a občianskych združení.

Spoločne sme si pripomenuli významný medzník našich novodobých dejín, 79. výročie oslobodenia mesta Červenou armádou. Hold jej v úvodnej básni vyjad-

ril pedagóg Centra voľného času v Starej Ľubovni Adam Kollár.

Slávnostný príhovor predniesol primátor Ľuboš Tomko. Podobne, ako v predchádzajúcich rokoch, obrátil sa na školskú mládež, aby väčšiu pozornosť veno-

vala spoznávaniu histórie svojej krajiny a aby si uvedomila, že život v mieri jej vybojovali naši osloboditelia.

Za aktívnu a obetavú prácu pre okresnú a mestskú organizáciu SZPB boli ocenení medailami SZPB III. stupňa primátor Ľuboš Tomko a riaditeľ Ľubovnianskeho múzea Dalibor Mikulík. Vyznamenanie im odovzdal predseda OblV SZPB v Starej Ľubovni plk. v.v. Václav Homišan. Čestným uznaním bol ocenený Pavol Jeleň a pozdravné listy obdržali Pavol Vilina a Marta Tyrpáková.

Lýdia Hríčiková, členka predsedníctva OblV SZPB Stará Ľubovňa a tajomníčka ZO SZPB Stará Ľubovňa

Oslavy 79. výročia oslobodenia Popradu usporiadalo mesto a tunajšia oblastná organizácia SZPB.

Pietneho aktu 26. januára sa zúčastnili prednostka Slávka Macuráková, viceprimátor Štefan Pčola a oblastný predseda SZPB Michal

Kopko. Prítomní tu však boli aj poslanci VÚC, velitelia a zamestnanci vojenských útvarov, občianske združenia, členovia SZPB a ďalší miestni občania.

Pri pomníku Červenej armády v Parku hrdinov viceprimátor razantne zdôraznil, že Poprad oslo-

bodila Červená armáda. Michal Kopko ho pri pamätníku generála Ľudvíka Svobodu doplnil, ktoré to boli jednotky a v akom časovom slede sa zapájali do oslobodzovania mesta a jeho okolia. Na záver zvolal jedno výrečné slovo: Nezabúdame!

je nefalšovane protifašistická!

Pripomenuli sme si 79. výročie oslobodenia Dobšinej

Vo štvrtok 25. januára 2024 zorganizovalo Mesto Dobšiná a ZO SZPB spomienkovú slávnosť na počesť 79. výročia oslobodenia mesta. Prítomní občania na Námestí baníkov, kde je inštalovaná pamätná tabuľa, pri ktorej držali stráž členovia banického združenia Bruderschaft, vzdali hold pamiatke padlým počas bojov v druhej svetovej vojne a osloboditeľom. Slávnostné zhromaždenie sa následne presunulo do divadelnej sály miestneho kultúrneho domu.

Obyvatelia si vo vkusnom prostredí a pri malom občerstvení vypočuli v úvode básň, ktorú predniesla riaditeľka MŠ Mária Gazdíkova a po nej predsedníčka SZPB v Dobšinej Mária Novotná priblížila najmä prítomným žiakom ZŠ historické súvislosti, ktoré sa viažu k Dobšinej a jej okoliu počas dní oslobodzovania.

V mestskej kronike je zapísané, že 27. januára 1945 vstúpili na územie mesta ako prvé rumunské jednotky, bojujúce vo zväzku 2. UF. Ako priblížila pani Mária Novotná: „24. januára 1945 začali okupantské jednotky z Dobšinej ustupovať najmä cez Stratenú. Ústup sťažila snehová kalamita, pri ktorej napadalo asi pol metra čerstvého snehu. Oslobodenecké rumunské oddiely sa blížili. Dňa 26. januára bolo už v Dobšinej prázdno a všade panovalo ticho.

Obyvatelia boli ukrytí v pivniciach a ča-

kali na osloboditeľov. Očakávali sa Rusi, no ráno 27. januára 1945 bolo stretnutie s rumunskými oddielmi veľkým prekvapením. Obyvatelia vyšli zo svojich úkrytov a neskôr prišli do mesta aj ruské oddiely, ktoré preverovali mesto od nástrah mín. Oslobodenie mesta sa tak úplne naplnilo.“

Na spomienkovej slávnosti sa tak, ako každoročne, stretli občania, aby si svojou účasťou uctili tých, ktorí položili životy za dnešnú slobodu. Ešte väčšmi náladu osláv 79. výročia oslobodenia Dobšinej umocnilo vystúpenie detí Materskej školy na Ul. SNP v Dobšinej a žiačky miestnej ZUŠ Viktórie Vikartovskej.

Po slávnostnom programe nasledovala členská schôdza ZO SZPB v Dobšinej, kde si prítomní zvolili nové vedenie a predsedom organizácie sa stal Eduard Šmelko.

Juraj Karika

Zabudnúť nemôžeme a nesmieme!

Opäť prišiel čas, kedy sme si pripomenuli výročie oslobodenia našich obcí 24. 1. 1945 vojskami 4. UF generála Ivana J. Petrova, a to Jarabiny a Litmanovej. V duchu spomienok a úcty k padlým sa niesol už 79. ročník úcty voči tým, ktorí bojovali za našu slobodu.

Všeobecne po vojne panoval názor, že už nikdy by k vojne nemalo prísť. Do života vkročili nové generácie, ktoré sa narodili po 2. svetovej vojne. Niektorí namietajú, vojna sa skončila – zabudnime. Zabudnúť nemôžeme a nesmieme! Sloboda totiž nie je lacný dar a našim želaním je, aby sme nezabúdali na minulosť, keď myslíme na budúcnosť.

Pri tejto príležitosti sme usporiadali 62. ročník turistického pochodu, ktorého sa zúčastnili nielen naši najmenší, ale aj ich rodičia a starí rodičia.

Pochod bol príležitosťou nielen na fyzic-

kú aktivitu a spoločenské stretávanie, ale aj symbolickým krokom späť k našim koreňom. Cestou, ktorou sme prešli, sme si pripomenuli históriu, ktorá nás formovala a môžeme byť hrdí na to, že patríme k týmto dvom skvelým obciam.

Na druhý deň sme prijali pozvanie na členskú schôdzu SZPB do Jarabiny. Spoločne so starostom sme si podali prihlášku za nových členov SZPB. Neboli sme však sami, až päť nás bolo nových.

S úctou chceme patriť do zväzu, ktorého hlavným cieľom je ctiť si pamiatku hrdinov 2. svetovej vojny, tých, ktorí priniesli aj do nášho kraja slobodu. Radi sa budeme usilovať zachovávať tradíciu pamäti boja proti nemeckému fašizmu, boja za slobodu.

Starostka obce Litmanová Nataša Hlinková,
starosta obce Jarabina Radoslav Beňo,
foto Helena Homišanová

Oslobodenie mesta Rožňava

Aj v historickom banickom meste Rožňava si občania 23. januára pripomenuli 79. výročie oslobodenia. Na Banickom námestí za prítomnosti vedenia mesta, príslušníkov OS SR, členov ZO SZPB partizána Tótha a žiakov základných a stredných škôl sme si položením vencov a kytíc uctili vojakov, ktorí padli pri oslobodzovaní nášho okresného mesta.

Primátor Michal Domík v príhovore poukázal na hrôzy vojny a ich následky na civilné obyvateľstvo a zdôraznil, že generácia ľudí, ktorí nezažili hrôzy vojny by mala byť vďačná všetkým tým, ktorí položili svoj život za ich slobodu.

Milan Malček, foto autor

Správa o meste, ktoré nepodľahlo falzifikácii

Stalo sa už tradíciou, že primátor mesta Poltár Peter Sitor pred výročím oslobodenia mesta zvoláva mestské zastupiteľstvo za účasti zástupcov spoločenských organizácií a osobitne miestneho predsedu ZO SZPB Jána Iždinského a spolu dohodnú organizačné zabezpečenie výročia oslobodenia mesta Červenou armádou.

Toho roku si však spomienkové oslavy určili na 12. januára, aby sa ich mohli zúčastniť aj žiaci tunajších základných a stredných škôl. Na začiatku sa účastníci zhromaždili pred KD, kde im pripravili teplé nápoje a šišky Karin Janisová a Jozefína Očenášová.

Po úvodnom privítaní konferenciou Ľubicou Šalkovou zazneli hymny SR a RF, ako nástupníckeho štátu po ZSSR.

Primátor hneď na úvod privítal zástupcov Veľvyslanectva RF v SR, konkrétne vedúceho vojensko-pamiatkového oddelenia Andreja Baraškina a jeho zástupcu Alekseja Jevlopova, štátneho tajomníka MO SR Igora Melichera, poslancov BBSK a mestského zastupiteľstva, a členku ZO SZPB v Cinobani Máriu Švikruhovou, predsedu ZO SZPB armád-

Predseda ZO SZPB partizána Tótha Milan Malček pozdravil a privítal všetkých účastníkov spomienkového zhromaždenia a vo svojom príhovore chronologicky pripomenul priebeh bojov a samotného oslobodenia mesta Rožňavy jednotkami Červenej armády, ktorej súčasťou bola aj 4. rumunská armáda.

V priebehu spomienkového zhromaždenia v krátkom kultúrnom programe pri tejto príležitosti vystúpili s básňami v slovenskom a maďarskom jazyku aj prítomní študenti miestneho gymnázia. Dôstojných osláv sa zúčastnilo vyše 80 občanov nášho historického banického mesta.

neho generála Ludvíka Svobodu v Čieranom Potoku pplk. v. v. Jozefa Pupalu, zástupcov KVH Krasnogvardejci z Košíc a všetkých účastníkov zhromaždenia. Prítomní boli aj Noční vlci.

Osobitne privítal priameho účastníka vtedajších udalostí Ladislava Kamenického, ktorý mal v čase oslobodzovacích bojov 6 rokov. Spomína ako im do domu vtrhli nemeckí vojaci a zrazu sa stali cudzincami vo vlastnom dome.

A. Baraškin sa poďakoval za prejavenu úctu občanov mesta voči svojim osloboditeľom. Ján Iždinský poukázal na to, že v 1. sv. vojne padlo 46 Poltárčanov a v 2. sv. vojne osem. Pochválil si spoluprácu s miestnymi organizáciami a osobitne s primátorom, ktorého tvrdí a v pravde objektívny historický postoj začína byť známy už po celom Slovensku. (Na snímke vľavo.)

Jozef Pupala pripomenul, že za slobodu Slovenska padlo okolo 65 tisíc červenoarmejcov a že nebezpečenstvo vojny a utrpenie predovšetkým detí, žien a starcov je vzhľadom na vojnový konflikt na Ukrajine aktuálny aj dnes.

Oslavy 79. výročia oslobodenia Poltára ukončila hymnická pieseň Kto za pravdu horí...
- JP -

Spolu s Podtatranskými Alexandrovcami

Mesto Svit bolo oslobodené 28. januára 1945. Výročnej pietnej spomienky sa okrem obyvateľov mesta zúčastnili zástupcovia mestského úradu, firiem, žiaci základných i strednej školy a zástupca oblasťného výboru SZPB v Poprade.

Príhovor predniesla primátorka Dáša Vojsovičová. Spomenula, že tento pamätník nám pripomína všetky nezmyselné a zbytočné obete, hrôzu či strach, ktoré ľudia prežívajú počas vojny.

Od nášho oslobodenia ubehlo dlhých 79 rokov. Táto história sa postupom času stáva čoraz vzdialenejšia pre mladých ľudí. Je preto nesmierne dôležité neustále si tieto udalosti pripomínať.

Zástupcovia prítomných si uctili obeť padlých položením vencov. Hudobný sprievod zabezpečila dychová hudba Sviťanka a seniorský spevokol Podtatranskí Alexandrovci.

Pani primátorka na záver pripomenula, že našim veľkým poslaním je šíriť históriu ďalej, aby bola mementom pre budúce generácie a preto nikdy nedovoľme, aby sa zabudlo na hrdinov. Mier, ktorý dnes pokladáme za samozrejmu súčasť života, sa zrodil v útrapách všetkých, čo sa dokázali vzoprieť so zbraňou v ruke tomu, kto im siahol na slobodu.

Pietny akt bol ukončený vypálením čestnej salvy. **A. Hanzlíková**

Obnova pamätníka a hrobu neznámeho partizána

Po vyše 60-tich rokoch mesto Hnúšťa pristúpilo k renovácii dvoch pamiatok na 2. sv. vojny.

Prvým je pamätník SNP na Námestí Janka Francisciho, kde na travertínovom podstavci s citátom „Voľ ty len nebyť, ako byť otrokom!“ od Sama Chalupku stála 245 cm vysoká socha vojaka, ktorý v ľavej ruke drží zástavu a v druhej samopal, zavesený na pravom ramene.

Vojak je symbolicky orientovaný z juhu na sever – tak, ako prišli osloboditeľské vojská Rumunskej kráľovskej a Červenej armády 23. januára 1945, kedy bola Hnúšťa oslobodená. Obloženie celého Pamätníka sme vymenili za mramor.

Ďalším projektom sme obnovili hrob

neznámeho vojaka pod lipami v starom cintoríne, ktorý je tiež z obdobia 2. sv. vojny. O hrob sa starajú a pravidelne ho čistia a vysádzajú naň kvetiny naši seniori z miestnej organizácie SZPB.

Mesto Hnúšťa celkovou rekonštrukciou týchto dvoch pamiatok chce zachovať a udržiavať pamiatku na oslobodzovacie boje v 2. sv. vojne, aby sme pri nich mohli spomínať na objektívne dejiny nášho oslobodzovania spod nemeckého nacizmu.

* * *

Tohtoročné výročie oslobodenia nášho mesta sme si pripomenuli presne 23. januára hymnou, básňou i hovorovým slovom. K prítomným, vrátane školskej mládeže, sa prihovorili primátor Martin Pliešovský i riaditeľka MSKs Diana Vijenčiaková. **Výbor ZO SZPB**

Po čase opäť o Lučenci

V decembrových Mestských novinách Lučenec (č. 24 z 21. 12. 2023) bola opäť uverejnená „podivná“ pozvánka „Mesta Lučenec“ a „Oblasťného výboru SZPB v Lučenci“ na oslavy oslobodenia mesta.

Kam, že to organizátori občanov 15. januára 2024 pozvali? Na „Oslavy oslobodenia mesta Lučenec“ „k Pamätníku padlých na ul. J. Kármána“. Ale komu je tento pamätník venovaný, to sa zamlčalo. Ďalej je v pozvánke uvedené, že oslavy budú pokračovať kladením vencov pri pamätníku rumunských vojakov a v mestskom parku.

Pýtam sa, prečo sa mesto Lučenec, ale aj Oblasťný výbor SZPB v Lučenci, ako spoluorganizátor, hanbia verejne pri-

znať, že na Kármanovej ulici je Pamätník padlých vojakov Červenej armády? Mali by si byť vedomí, že naši občania a členovia SZPB to ťažko nesú. Mám pocit, že sa už nevieme správať ako antifašisti a že zabúdaniu objektívnych dejín trochu aj napomáhame.

Je pravdou, že spoločenské systémy sa v dejinách menia, menia sa aj ľudia, no nesmie sa meniť podstatný fakt o hrdinských činoch a už nie o ľuďoch, ktorí ich vykonali. Naši osloboditelia preto budú našimi osloboditeľmi navždy.

Na záver chcem ako bývalý pedagóg uviesť len jedno – nezabúdajme, že obsahovo správne napísaná pozvánka je tiež učenou knihou! **Mária Svikruhová**

50. ročník Pochodu vďaky

Pri príležitosti 79. výročia oslobodenia obce – Čierny Balog

Nedeľa 28. januára 1945 je historicky zapísaná veľkými písmenami vlastenectva a hrdinstva do dejín obce. V tú nedeľu okolo 15. hodiny sa najprv asi 50 obrancov z radov povstaleckých vojakov z obce a partizánov so zbraňou v ruke postavilo nemeckej presile – 700 člennému práporu Wehrmachtu, ustupujúceho horami husím pochodom vo veľkom snehu po prehranej bitke z chotára obce Klenovec.

Hrozilo jej vypálenie. Domáci obrancovia sa rozhodli zachrániť svoju dedinu. Odvahu im pridávalo srdce a vôľa. Aj život položiť za záchranu svojich rodín a domovov. Podporil ich 15-členný partizánsky oddiel vedený Ukrajincom Nikolajom Radulom (v roku 1979 to opísal vo svojej knihe Bláznive Rudohorie). Boj na život a na smrť sa odohral iba pár stoviek metrov nad osadou Dobroč, na mieste pri dnešnom Pomníku obranného boja a padlého guľometčíka Jozefa Schöna.

Predvoj Nemcov bol aj vďaka momentu prekvapenia odrazený. Nastala panika. Mysleli si, že cestu im skrížila Červená armáda. Paľba ich prikovala k zemi, ostatní mimo doštrelu utekali späť hore dolinou. Na lúke ostalo veľa mŕtvych. Ostatní potom prechádzali cez hory do ďalších dolín, ale všade boli odrazení. Za veľkej zimy, snehu a pri splne mesiaca sa bojovalo celú noc.

Po počiatočnom úspechu sa mobilizovala celá dedina. Doobeda 29. januára okolo 11-tej hod. do obce vstúpila Červená armáda, ktorá zavŕšila víťazstvo. Viac Peter Jilemnický v románe Kronika (1946).

K tohtoročnému pochodu

Skupina mladých turistov z obce sa koncom augusta 1974, ako súčasť osláv 30. výročia SNP, rozhodla zorganizovať Pochod vďaky – po stopách SNP. Jeho úspech inšpiroval ďalších. Rozhodli sa uskutočniť aj zimný turisticko-lyžiarsky Pochod vďaky – po stopách Osloboditeľov obce. Prvý zimný pochod sa konal poslednú januárovú nedeľu roku 1975.

Oba Pochody priťahli záujemcov a dostali prívlastok „Tradičný“. Je to športovo-vlastenecká tradícia, ktorej motívom je nielen šport, ale aj vzdanie holdu a úcty tým, ktorí sa zaslúžili o našu slobodu. Každým rokom pribúda počet účastníkov. Oba Pochody vďaky si dnes počítajú už 50-ty ročník. Tieto fakty potvrdzuje žijúci spoluzakladateľ oboch Pochodov, dnes už 83-ročný Július Kliment.

Znova je nedeľa 28. januára, ale už rok 2024. Obec Čierny Balog na čele so starostom Michalom Vetrákom sa rozhodla osláviť 50. ročník Pochodu vďaky po stopách osloboditeľov obce. Podporili ho rodák Jozef Vránsky – organizačne a sponzorsky. Spoluvytvorcom scenára podujatia bol Tibor Devát – predseda združenia klubov vojenskej his-

tórie Slovenska, ktorý povolal na Čierny Balog 90 členov z 20-tich KVH z rôznych kútov Slovenska. Aktivovali sa nielen čestnými salvami pri pietnych aktoch kladenia vencov. V závere predstavili aj ukážku boja o Čierny Balog tak, ako sa odohral v nedeľu 28. januára 1945, keď aleko Pomníka obranných bojov.

Takto sa prichádzalo k pomníku.

Pozvanie prijalo aj viacero hostí. Braňo Ondruš – štátny tajomník Ministerstva práce a sociálnych vecí a rodiny SR, Zástupcovia ústredných orgánov SZPB, primátor mesta Brezna a poslanci VUC... Pre účastníkov Pochodu bol snáď najvzácnejší Vladimír Strmeň – 95 ročný vojnový veterán – priamy účastník SNP. Na svoj vek mimoriadne čulý, usmiaty a trpezlivý. Nečudo, že mal veľa záujemcov o spoločné fotografovanie. Pri záverečnom posedení v krčmičke Ňervovô zahrál na svojej harmonike nielen povstalecké piesne. Všetkých v krčme rozospieval.

Nedeľné ráno sa prebúdzalo do pekného slnečného počasia. Čo sa podpísalo na bohatej účasti, najmä mladých ľudí. O 9.30 hod. ich privítal starosta obce. Hostí predstavil Jozef Vránsky. Nasledovalo kladenie vencov k pamätnej tabuli, na ktorej je zoznam mien 54 padlých z obce Čierny Balog.

Nasledoval presun k partizánskeho cintorínu „pod Skallicou (kóta 938 m.n.m)“. Tu je pochovaných 22 partizánov a ukrajinská partizánka Kamila Šagy z mesta Ovruc. Účastníci sa sem presúvali troma objednanými autobusmi a jedným linkovým – teda okolo 300 osôb.

Po čestnej salve, kladení vencov a príhovore starostu a hostí sa účastníci turisticky vydali lesnými a poľnými cestami cca 8 km do doliny Páleníčnô, k pomníku obranného boja a padlého Jozefa Schöna. Tradične ich vítala „Vatra oslobodenia“. Znova pietny akt, čestná salva, kladenie vencov a príhovory najmä hostí. Na záver nasledovala ukážka boja o Čierny Balog.

Pred a počas podujatia si mohol každý účastník prevziať od pracovníkov obce jednu „horalku“ a čaj. Celkom ich bolo vydaných asi 350, čo tiež hovorí o počte účastníkov.

Milan Kováčik

Pri pomníku obranného boja a padlého Jozefa Schöna sa v úcte skláňajú aj predseda SZPB V. Longauer (vpravo) a oblasťný predseda SZPB v Brezne J. Demjan (druhý vpravo).

Spomienka na Janka Bulíka

Tohtoročné pietne stretnutie pri príležitosti 82. výročia kaťanského umučenia nášho najvýraznejšieho predstaviteľa čs. zahraničného protifašistického odboja JUDr. Janka Bulíka v koncentračnom tábore Mauthausen (nemeckí dozorcovia ho nechali roztrhať psom) nebolo len o ňom.

ZO SZPB Janka Bulíka, pod vedením predsedníčky Ľubici Blaškovej (štvrtá zľava), keďže bola toho roku hlavným organizátorom piety, postavila príhovor aj na spomienke na ďalších dvoch významných juhoslovan-ských Slovákov, zapojených do protifašistického odboja. Konkrétne na Hrdinovi Juhoslávie Jankovi Čmelíkovi a na zakladateľovi prvej regulárnej a rýdzo slovenskej protifašistickej jednotky v srbskej Vojvodine Jozefovi Marčokovi Dragutinovi.

Podujatia sa zúčastnili predstavitelia všetkých troch tradičných partnerov: Zväzu Slovákov z Juhoslávie, petržalskej Matice slovenskej a našej ZO SZPB Janka Bulíka.

V tomto roku prišiel medzi nás aj operný spevák Ivan Ožvát (na snímke piaty zľava), ktorý je taktiež členom Zväzu Slovákov z Juhoslávie. No a jeho prítomnosť obohatila naše spomienkové podujatie. Spolu s predsedom zväzu Slovákov Samuelom Jovankovičom (na snímke

piaty sprava) začali spomínať takú širokú plejádu svojich rodákov, žijúcich medzi nami, že ostatným sa len „otvárali ústa“ od prekvapenia. Rozhovori-li sa napr. o zakladateľovi slovenskej kardiochirurgie profesorovi Karolovi Šiškovi, o slovenskej maliarke a ilustrátorky Zuzke Medvedovej a ďalších.

Spomenuli sme si aj na syna MUDr. Jána Bulíka, ktorý bol významným lekárom a aj na vnučku Janka Bulíka etnologic-ku Zuzanu Drugovú z Univerzity Mateja Bela v B. Bystrici, ktorá nám dovolila používať ako prídomek názvu našej ZO SZPB meno jej deda.

V. Mikunda, snímka V. Dobrovič

JUDr. Janko Bulík má pamätnú tabuľu na rovnomennej ulici v Petržalke. No a na nej je ešte jeden dôležitý údaj. Že bol zakladateľom a prvým predsedom Matice slovenskej v Juhoslávii. Predseda miestnej odbočky Matice slovenskej Jozef Schwarz (druhý zľava) nedávno navštívil národný cintorín v Martine a priniesol nám fotografie symbolického hrobu JUDr. Janka Bulíka.

Uctili sme si obeť holokaustu

Spolu s predstaviteľmi Štúrova, delegácie spriatelenej organizácie maďarských antifasistov, žiakov ZŠ a študentov gymnázia, členov ZO SZPB a obyvateľov mesta, sme si pripomenuli 26. januára pri pamätníku Pro memoria v mestskom parku 79. výročie oslobodenia koncentračného tábora Auschwitz-Bir-

kenau, ktorý sa stal symbolom holokaustu a genocídy Židov, Rómov a ďalších „nepriateľov národného socializmu“ a vzdali úctu obeť rasového prenasledovania.

Po skončení pietneho aktu prebehla beseda so žiakmi, v ktorej vystúpili potomkovia preživších. Stretla sa s veľkým záujmom. Jozef Marunič

Žilinské Chrastie varuje

Pri príležitosti 79. výročia vraždy antifasistov v žilinskej Chrastí, sme 15. februára 2024 spomienkovým stretnutím a pietnym aktom vzdali úctu zavraždeným antifasistom. Pripomenuli sme si všetky beštiálne vraždy žilinského Einsatzkom-

manda 13, ktoré len na tomto mieste zavraždilo 32 povstaleckých vojakov, mladých partizánov a antifasistov. Tých od novembra 1944 kruto mučili na gestape v Žiline.

Vence úcty položili primátor Žiliny Peter Fabiane a predseda

oblastnej organizácie SZPB Juraj Drotár. Spolu s nimi sa pietneho aktu zúčastnili obyvatelia obce Rosina a jej základnej organizácie SZPB na čele s predsedom Miroslavom Kučerom. Všetci si s Jozefom Hodasom každoročne tu pripomínajú aj zavraždeného jeho otca.

Juraj Drotár, foto MeÚ Žilina

Pietny akt kladenia vencov v Sabinove

V piatok 19. januára si členovia ZO SZPB Sabinov s MsÚ Sabinov pripomenuli 79. výročie oslobodenia mesta od nemeckého nacizmu. Mesto bolo oslobodené rýchlym postupom vojsk Červenej armády smerom od Dukly cez Prešov a Bardejov.

Pri tejto príležitosti sa konal pietny akt kladenia vencov pri Pamätníku obetí 2. svetovej vojny na Námestí slobody. Stretli sa pri ňom členovia

ZO SZPB Sabinov, Lipany, Ľutina, Habušovce, OblV SZPB Prešov, Zväz vojakov SR Klub Prešov, zástupcovia mesta, štátnych organizácií, tretieho sektora a tiež niekoľko žijúcich účastníkov vojny.

Primátor Sabinova Michal Repaský v príhovore pripomenul, že „oslobodenie prišlo 21. januára a ľudia si mohli vydychnúť od priamej hrozby útokov. Ale mnohí stratili svojich najbližších. Táto pietna spomienka patrí práve im.“

Jozef Hrabčák, predseda ZO SZPB Sabinov

K 127. nedožitém narodeninám Karola Šmidkeho

Dňa 21. januára 2024 si v parku Andreja Hlinku v Ružinove členovia bratislavských základných organizácií SZPB č. 37 a 20 uctili pamiatku významného organizáto-

ra SNP, jedného zo signatárov Vianočnej dohody a spolupredseda ilegálnej SNR Karola Šmidkeho.

K pamätníku sme mu položili kyticu kvetov a vyjadrili česť, ktorá mu právom patrí.

Výbor ZO SZPB č. 37 Bratislava Petržalka

Členovia ZO SZPB Nitra-kraj boli v Látkovciach neďaleko Jankovho vršku vzdali úctu mladému sovietskemu partizánovi Jakubovi Dmitrijevičovi Pervušinovi, ktorý bojoval v partizánskej brigáde Jana Žižku.

Padol dňa 4. februára 1945 počas bojov s fašistickým trestným komandom v horách neďaleko obce.

Členovia ZO SZPB Nitra-kraj sa mu starajú o hrob a po vyše 70 rokoch sa im podarilo vypátrať ešte žijúcich rodinných príslušníkov, ktorí žijú v Petrohrade a neďaleko Omska. Slavomír Fijalka

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Dokončenie zo str. 7)

Vysvetlil pri tom, že fakt získania reparácií je pre Poľsko dôležitejší ako jeho suma. Tá bola pred časom vyrátaná na 6,2 bilióna zlotých, čo je okolo 1,3 bilióna dolárov.

Nemci nemienajú nič platiť. Tvrdia, že reparácie už uhradili a že netreba spochybňovať poľské vzdanie sa reparácií z roku 1953.

Január 2024

■ Schválil Stalin operáciu Sneh a tá mohla podnieť Tokio k útoku na USA?

V skratke, zmysel operácie Sneh spočíva v tom, že NKVD sa prostredníctvom svojich agentov, najmä námestníka amerického ministra financií Harryho Whitea (White je anglicky „biely“, preto „Sneh“), podarilo presvedčiť prezidenta Franklina Roosevelta, aby zaujal tvrdý postoj voči Japonsku.

Tento postoj bol formulovaný údajne ako ultimátum v nóte ministra zahraničných vecí USA Cordella Halla. Podľa tejto verzie sa japonské najvyššie vojensko-politické vedenie po tom, ako 26. novembra 1941 dostalo „Hallovu nótu“, v ktorej sa od Japonska požadovalo stiahnutie vojsk z Číny a Indočíny a odstúpenie od Trojspolku s nacistickým Nemeckom a fašistickým Talianskom, rozhodlo vstúpiť do vojny so Spojenými štátmi a Veľkou Britániou.

Rozhodnutie začať vojnu proti Spojeným štátom, Veľkej Británii a Holandsku, pri zachovaní čínskeho frontu, však bolo oficiálne prijaté na cisárskom zasadnutí takmer mesiac pred „Hallovou nótu“, konkrétne 5. novembra 1941.

V tejto súvislosti uvedieme príbeh vypuknutia vojny v Tichomorí na základe faktov a dokumentov, nie na základe fikcie.

Hlavným dôvodom, prečo krajina vychádzajúceho slnka nebola ochotná upustiť od svojej expanzívnej politiky, bola podľa slov bývalého japonského ministra zahraničných vecí Šigenoriho Toga „kontaminácia ideológiou agresie“, ktorej konkrétnym prejavom bol oficiálne deklarovaný kurz vytvorenia „sféry odporu vo Veľkej východnej Ázii“. Čo bol eufemizmus pre štátnu doktrínu budovania rozsiahleho koloniálneho impéria v ázijsko-tichomorskom regióne s cieľom vyhnúť „biely imperializmus“ z ATR.

AM 12. 12. 2023, výňatok

■ Milan Syruček: Spomienková akcia na generála de Gaulla...

Dňa 9. novembra 2023 uplynulo 53 rokov od smrti Charlesa André Josepha Marie de Gaulla, francúzskeho prezidenta, jednej z najväčších postáv 20. storočia nielen pre Francúzsko, ale pre Európu a celý svet...

A tak sme si znovu pripomenuli, že z predstaviteľov štátov, ktorí podpísali Mnichovskú dohodu, bol on jediný, kto ju zneuznal s dodatkom „od samotného začiatku“ (napríklad Veľká Británia to neurobila dodnes, pretože podľa jej zákonodarstva nemôže anulovať už raz prijaté zákony), a ako prvý tiež uznal Benešovu vládu za skutočného predstaviteľa Československa.

Ceske-novinky.cz, 10. 11. 2023, výňatok

■ Kaliningradský súd objavil dôkazy genocídy národov ZSSR v nemeckej dobovej tlači

Len Nemci môžu žiť na okupovaných územiach ZSSR, ostatní musia byť zlikvidovaní – také vyhlásenie bolo uverejnené v nemeckej tlači v roku 1942, výňatok článku ktorého prečítala vo štvrtok 9. 11. 2023 sudkyňa Kaliningradského oblastného súdu Jelena Čašina.

„Našou úlohou nie je hermetizovať východ, ale naučiť nemčinu a nemecké zákony, a dosiahnuť to, aby na východe žili len ľudia nemeckej germánskej krvi,“ prečítala text článku sudkyňa a pridala k tomu aj dokumenty Generálneho plánu Ost, ktorý sa stal širokým programom upevnenia nadvlády nacistického Nemecka vo východnej Európe. Plán kalkuloval s núteným vysťahovaním z okupovaných oblastí ZSSR do 85 percent obyvateľov. Súd okrem toho preštudoval rôzne direktívy a rôzne dokumenty, podľa ktorých sú Slovania neplnohodnotným národom a ich existenciu ospravedlňuje len dôvod, že sú predurčení slúžiť nemeckej rase.

Súd v Kaliningradskej oblasti je už 17. v súčasných časoch, ktorý odsúdil genocídu sovietskych občanov nacistami a ich kolaborantmi.

Podľa ria.ru z 9. 11. 2023

NAŠA SLOBODA PRIŠLA Z VÝCHODU!

47. turisticko-lyžiarsky Pochod vďaky po stopách osloboditeľov Brezna

Trasa Pochodu vďaky kopíruje skutočnú trasu, ktorú prešli osloboditelia skoro ráno 31. januára 1945, prekvapujúcim pochodom horami od Čierneho Balogu k oslobodeniu mesta Brezna.

Štyridsiaty siedmy ročník Pochodu vďaky sa uskutočnil v sobotu 20. januára 2024. Začal na námestí v Brezne – kladením venca k pamätníku Srdce oslobodenia mesta Brezna, ktorého sa zúčastnil aj novovymenovaný prednosta okresného úradu Roman Romančík.

Nasledoval presun autobu-

som na Čierny Balog a následne výstup k mohutnému pamätníku nad obcou, kde položili veniec vďačnosti tajomník Oblastného výboru SZPB Ján Šulej a predseda ZO SZPB č.2 v Brezne Viliam Hláčik. Ten v príhovore pripomenul, že Pochod vďaky..., má prívlastok Memoriál Jána Zemku, na pa-

miatku jeho zakladateľa, priameho účastníka SNP, aktívneho turistu a funkcionára SZPB. Jeho iniciatívu prebral v roku 2010 Milan Kováčik, ktorý v jeho organizovaní pokračuje do dnešných dní.

Ďalej pochod smeruje na horský hrebeň Koreňová (861 m n. m.) s dĺžkou cca 12 km a prevýšením 400 m, kde bola možnosť opekania.

Po zostupe do Brezna sa turisti stretli v reštaurácii na sídlisku Mazorník.

– MK –

Stretnutia „mesta a okresu“ s predsedníctvom v Starej Ľubovni

Dňa 16. januára mali traja členovia predsedníctva Obv SZPB v Starej Ľubovni rokovanie osobitne s primátorom mesta Ľubošom Tomkom a osobitne s prednostkou okresného úradu Katárinou Tomkovou.

Naša delegácia v zložení predseda Václav Homišan, členovia Lýdia Hricíková a Pavol Zamiška sa na oboch úradoch poďakovala za poskytnutú nám pomoc v roku 2023 a poskytla im informácie o našich tohtoročných úlohách a zámeroch.

Primátor sa kladne vyjadril o našej práci a oboznámil nás s umiestnením oblastného výboru SZPB do nových priestorov. Taktiež nás ubezpečil o svojej materiálnej a finančnej podpore pri organizovaní celomest-

ských protifašistických podujatí, osobitne pri 80. výročí SNP.

Na okresnom úrade sme sa s prednostkou taktiež zhodli na tom, že víťazstvo nad fašizmom si musíme pripomínať aj v súčasnosti, pričom je nutné budovať a posilňovať vlastenectvo hlavne u mladých ľudí. Hovori-

li sme aj o možnostiach výučby regionálnej histórie na školách zážitkovou formou, ktorá by mohla prispieť k tomu, aby sa hrdinstvo našich predkov uchovalo v pamäti aj pre mladé generácie. Prednosta nám pri tom prisľúbila všestrannú pomoc.

– VH –

Stretnutie s K. Tomkovou (druhá vpravo).

Protifašisti v Turci fašiangovali

V Martine si oblastný výbor SZPB 1. februára usporiadal fašiangovú zábavu pre svoje základné organizácie z Turca. Jej organizátorom bola členka oblastného predsedníctva a predsedníčka ZO SZPB plk. Mária Pelcovej Božena Repková.

Toto, pre slovenských protifašistických bojovníkov nie celkom všedné podujatie, môžeme považovať za 1. ročník, pretože minulý rok sme si životaschopnosť tejto tradície odskúšali na „nultom ročníku“.

Toho roku sa asi stovke našim členom predstavila speváčka

skupina Lúč a DJ – Ján Zelienska. Cenu do tomboly poskytli primátor Martina Ján Danko

a primátor Vrútok Branislav Zacharides.

„Aj o takejto aktivite je SZPB?“ pripomína B. Repková.

– BR –

Slovenský karpatský Nemec v boji proti fašizmu

(voľné pokračovanie 2)

Minulé rozprávanie sme skončili s tým, že Michal Schmotzer bol na jar 1944 prevezený do väznice v Ilave, z ktorej sa mu spolu s ostatnými väzňami podarilo 1. septembra 1944 vďaka súhlasu strážnikov utiecť.

„Na ceste do Banskej Bystrice prvú noc strávili vo Valaskej Belej. Ráno šli autobusom na Prievidzu a Martin. A keďže v skupine sa rozprávali po nemecky, niekto na nich upozornil partizánov. Tí autobus pred Prievidzou zastavili a v dvojstupe ich odviekli do štábu. Bol tam už Pavol Verdonič a Ondrej Svianek, ktorí potvrdili, že spolu ušli z ilavského tábora.

4. septembra už boli v B. Bystrici, kde sa mali rozhodnúť či chcú ostať alebo pokračovať do Gelnice. Raimund Hübler, Viliam Müller a otec, teda M. Schmotzer, chceli ísť do rodného kraja, kde ich už čakali jánošíkovské družiny. V B. Bystrici sa k nim pripojil židovský chlapec (?) Halpert z Košíc.

Cesta nebola jednoduchá. Šli cez Tisovec, Muráň, Slavošovce, Betliar, kde ich zadržali partizáni, ktorým velil (?) Stern z Dobšinej. Neveril im, vzali im mapy, muníciu a všetko, čo mali pri sebe. V Dobšinej ich opäť zaistili a doklady im overili na veliteľstve v B. Bystrici. Na druhý deň ich prepustili a odpravili až do Betliara a tam im vrátili iba granáty.

Pri Uhornej stretli maďarských vojakov, ktorí stráži- li hranicu. Dali sa s nimi do reči, ale vojaci ich nechali na pokoji a tak šli ďalej. Dostali sa na okraj lesa nad Uhornou. Bola už tma, blúdili lesom, keď zbadali svetlo. V. Müller išiel na prieskum a zakrátko sa vrátil s tým, že svetlo vychádza z koliby, v ktorej nocoval bača (?) Kostka so ženou z Medzeva.

Bačovu ženu poslali do Štósu a Medzeva za manželkami. Dali jej svoje fotografie, aby jej uverili (fotili ich v B. Bystrici). Kostkova žena navštívila v Štóse Jána Glóznera, v Medzeve Mateja Zavackého a Štefana Kropiláka, ktorým odovzdala svoje pokyny.

Už 11. septembra 1944 začali na určené miesta prichádzať dobrovoľníci – partizáni z Vyšného i Nižného Medzeva, Štósu, Smolníka a okupovanej Bane Lucia.

Za niekoľko dní sa vytvorila 120-členná skupina. Prvé partizánske dočasné velenie tvorili V. Müller, R. Hübler, Halpert a môj otec M. Schmotzer. Keďže okrem trhavín nemali žiadne zbrane, vyslali na Kojšovu hoľu troch prieskumníkov: Vojtecha Wágnera, Rudolfa Médera a Ondreja Kleknera. Po piatich hodinách sa vrátil Klekner ovešaný ruským automatom a nábojmi s tým, že ostatní dvaja ostali u partizánov Snežinského brigády (Anatolij Antonovič, veliteľ brigády „Boženko“), kým sa on nevráti. Pobalili sa a išli s ním. Cestou stretli ďal-

šiu skupinu partizánov mjr. Martynova (Aleksej Afanasievič, veliteľ brigády „Stalin“). Mali so sebou asi 40 koní.

Velenie tejto našej partizánskej skupiny odviekli do štábu mjr. Martynova, kde boli zadržaní baníci. Otec medzi nimi spoznal vracajúcich sa domov Jána Godešu, Jána Trojana a Jozefa Vitkovského. Povedal mjr. Martynovovi, že ich môže pustiť.

Otec sa legitimoval potvrdením z B. Bystrice. Mjr. Martynov im navrhol, aby ostali u neho a Snežinskému potom oznámil, že sa pripojili k jeho brigáde.

Snežinskij bol netrepezlivý. Wágnera a Médera už podozrievali. Keď dostal správu od Martynova, oboch poveril zodpovednými funkciami. Mjr. Aleksej A. Martynov otcov oddiel vyzbrojil. V Martynovovej a Snežinského brigáde bolo asi 100 mužov z Gelnickej doliny.

V tom čase už bojovali v SNP dve skupiny nemeckých antifašistov nesúcich meno nemeckého antifašistu Ernsta Thälmana. Jedna pôsobila na východnom Slovensku pod vedením Viliama Müllera, ktorá mala asi 80 členov a druhá v oblasti Nitrianskeho Pravna pod vedením Júliusa Elischera v počte asi 90 členov.

Prvý boj s medzevskou domobranou

21. septembra 1941 vyslal mjr. A. A. Martynov partizánsky oddiel Ernsta Thälmana na prieskum do Nižného a Vyšného Medzeva. Tvorili ho šty-

Michal Schmotzer s manželkou Katarínou Schmotzerovou, rodenou Eibenovou, ktorá bola kuriérkou ilegálneho výboru komunistického strany pre oblasť Košíc.

Do rodiny Fábryovcov v Košiciach doručovala pokyny a správy pre odbojové skupiny v košickej oblasti. Mala tú výhodu, že v Košiciach mala sestru Annu s dvomi dcérami. Preto boli jej cesty dlho nenápadné colnému úradu v Medzeve, musela s tým skončiť až po uväznení otca.

Po oslobodení sa aktívne zapojila do činnosti Slovenského zväzu žien, SZPB a iných spoločenských organizácií.

ri družstvá. Družstvo Ondreja Langa sa stretlo s domobranou a došlo k boju. Otcove družstvo vzniklo vo Vyšnom Medzeve do domu komisára Ondreja Polnera, ten bol však prázdny a tak šli na pomoc Langovmu družstvu. V boji boli ľahko ranení z otcovej skupiny Ján Antl, Jozef Schürger a Róbert Schuster. Do Nižného Medzeva prenikli oddiely Rudolfa Ružbackého a (?) Kostičenka.

Do budovy vypálili strelu z protitankovej pušky. Domobranci sa poschovávali. Jeden z nich vystrelil z pušky na partizánov, bol však smrteľne zasiahnutý a zomrel. Bolo to prvé stretnutie partizánov a medzevskej domobrany.

Vo Vyšnom Medzeve parti-

záni zobrali Michalovi Čurdovi krásne poľské kone, ktoré patrili nemeckému fašistovi Jánovi Frindtovi, ktorý po oslobodení v roku 1945 ušiel s Nemcami. Otec tvrdil, že tieto kone im slúžili do konca vojny.

Vo Vyšnom Medzeve sa roznieslo, že otec aj s Müllerom ušiel z Ilavy. Na obe rodiny boli vydané zatykače. Moju mamku si zavolať nemecký komandant a vyhrážal sa jej, že ak otca chytiť, obesia ho v parku a celú rodinu postrieľajú.

V tú noc sme spali u susedov a ráno 23. 9. 1944 spojka z oddielu Ščors odviekla obe rodiny k partizánskej oddielu Ernsta Thälmana.“

Valéria Sekelová, rod. Schmotzerová

Pátranie po hrobe partizána Józsefa Tótha

Naša základná organizácia SZPB nesie vo svojom názve už desať rokov meno partizána Tótha, ktorého z deviateho na desiaty december 1944 chytili fašisti neďaleko Čiernej Lehoty v okrese Rožňava.

Najskôr bol väznený a mučený v Dobšinej a potom v Rožňave. Keď ani pri mučení neprezradil miesto nachádzania sa ostatných členov partizánskeho oddielu Sándora Petófiho (maďarský básnik slovenského pôvodu, narodený ako Alexander Petrovič), bol v skorých ranných hodinách ako 25-ročný obesený na výstrahu pre ostatných obyvateľov mesta. Stalo sa to pred 80-timi rokmi.

Žijúci pamätníci a priami potomkovia týchto strašných vojnových dní, ktorí by nám vedeli odovzdať poznatky o tejto tragédii, už nie sú spravidla medzi nami. S odstupom času, aj keď bol v meste postavený pamätník tomuto vlas-

tencovi, nikto si z pôvodných obyvateľov nevedel spomenúť, kde boli pochované jeho ostatky.

Na jeho počesť bola oblastnou organizáciou SZPB pred siedmymi rokmi zorganizovaná konferencia pod názvom: Známy, neznámy partizán Tóth. Zúčastnil sa jej jeden z najstarších vtedy žijúcich pamätníkov tohto obdobia Milan Sajenko, ktorý bol zároveň členom historicko-dokumentárnej komisie pri SZPB. Bohužiaľ, ani on už s odstupom času nevedel s istotou povedať, kde bol József Tóth pochovaný.

Pri hľadaní informácií ohľadom tohto človeka sme sa spravidla dozvedeli len strohé informácie. Nemohli sme sa dopátrať, kde skončili jeho ostatky, kto, kedy a kde ho pochoval.

Len vďaka členovi mestského zastupiteľstva v Rožňave a zároveň správcu cintorína Zoltána Békeho, sme našli už oprave-

ný spoločný hrob partizána Józsefa Tótha a jeho syna Kalmana. Po preverení dátumu narodenia a úmrtia oboch sa potvrdilo, že naozaj ide o hrob hľadaného partizána a jeho nebohého syna.

Ako člena SZPB ma teší, že sa našiel tento hrob a môžeme znovu našim potomkom v rámci objasňovania historických udalostí spreď vyše 80 rokov priviesť ich nielen k pamätníku, ktorý sa nachádza v parku pred Strednou odbornou technickou školou v Rožňave, ale aj na miesto jeho posledného odpočinku.

Potešila nás ústretovosť a pomoc správcu cintorína, ktorý ako dlhodobý zamestnanec technických služieb nášho mesta, mal taktiež veľký záujem na dohľadani pravého hrobového miesta partizána Tótha, lebo zosnulých menovcov na mestskom cintoríne bolo viacero.

Milan Malček

Viete, že...?

...popoludní dňa 21. októbra 1944 nemecké fašistické jednotky obsadili Dobšínú?

Prišlo s nimi aj gestapo, ktoré sa usadilo v Cöburgovskom dome na námestí. Začalo sa zatýkanie a vyšetrovanie. Zatkutých väznili v budove okresného súdu a v pivnici mestského národného výboru.

Medzi zatknutými bol aj miestny kníhkupec Ján Levay a to za predávanie povstaleckého časopisu *Náš boj*.

Vyšetrovanie ho tak zničilo, že v noci z 31. októbra na 1. november v pivnici zomrel.

...v kalendári nie je 27. január označený ako sviatočný deň, no obyvatelia Dobšinej ho za taký aj tak považujú?

V mestskej kronike sa totiž píše, že 27. januára 1945 vstúpili na územie mesta prvé rumunské jednotky bojujúce v zostave 2. UF Červenej armády.

Počas dňa vstúpili do mesta ďalšie vojská, medzi nimi aj sovietski ženisti. Tí zaradom preverovali domy, či nie sú podmíňované. Na preverené objekty písali: „Zdanie provereno, min net“.

Pavol Burger

13.–14. 2. 1945: Spomienka na zbombardovanie Drážďan Smutné, ale pravdivé!

V utorok 13. februára 1945 bolo v Drážďanoch pekné počasie. O 21.45 hod. sa v meste rozozvučali sirény, ktoré oznámili letecký poplach. Na okraje mesta začali padať z lietadiel značkovacie svetlice, ohraničujúce hranice mesta. Jedna veľká svetlica spadla aj do centra mesta.

800 lietadiel – bombardérov z Anglicka (627. peruč). Neskôr sa pridali aj americké bombardéry a tie začali zhadzovať na Drážďany vysoko výbušné a zápalné bomby.

Za 15 minút bolo mesto v plameňoch. Horiace pripomínalo obrovské krematórium. Plameň bol taký silný, že aj sklo na okenných tabuliach sa začalo topiť.

Na mesto dopadlo vyše 1 000 ton bômb. Jeho zbombardovanie, trvajúce 48 hodín, malo za následok 18 375 mŕtvych a vyše 200 tisíc zranených. Medzi mŕtvymi boli aj šiesti zajatí občania zo Sklabine, ktorí v tom čase pracovali vo vojenskej dočas-

nej nemocnici pre ranených nemeckých vojakov, tzv. Rezerve Lazaret č.5, nachádzajúcej sa v Gymnázium ANNEN SCHULE na ulici Vitzthum Strasse.

V troskách zbombardovanej nemocnice (ktorá mala na streche výrazný červený kríž) zahynuli: 44-ročný Ján Perinaj, 42-ročný Jozef Majerčík, 40-ročný Július Perinaj, 39-ročný Juraj Majerčík Srnke, 30-ročný Jozef Pavlík a 24-ročný Jozef Sumka. Z trosiek vojenskej nemocnice sa vyhrabal mladý zajatý študent zo Sklabine Dr. Ondrej Kučera, ktorý mi v roku 2019 v jeho rodnom dome v Sklabini detailne porozprával tieto veľmi

smutné hrôzostrašné udalosti.

Po zbombardovaní Drážďan odvážali nájdené mŕtve telá a mŕtve telá, ktoré našli pri bagrovaní ruín, za mesto na voľnú trávnatú plochu (pasienky), kde ich spaľovali na horiacej drevenej metrovici. Spálené ostatky potom odviezli neďaleko a uložili ich do ôsmich pripravených vybagrovaných samostatných masových hrobov. Nad každým takýmto hrobom je postavená na podstavcoch náhrobná doska s historickým nápisom v nemeckom jazyku.

Mjr. v. z. František Záborský

Poznámka: Nebohý Jozef Sumka bol bratom autorovej mamy, teda jeho ujom.

Pohľad na zbombardovaný kostol: FRAUEN KIRCHE v centre Drážďan.

Pohľad na zbombardované Gymnázium ANNEN SCHULE, v ktorom bola dočasne zriadená vojenská nemocnica pre zranených nemeckých vojakov – Rezerve Lazaret 5. V tejto vojenskej nemocnici pri bombardovaní zahynuli aj šiesti zajatí Sklabinčania.

Cintorín HEIDEFRIEDHOF. Pamätník obetiam zbombardovaných Drážďan.

Archívy o tom, prečo Kanada dovolila vstup príslušníkom SS divízie Halič na svoje územie

Vraj to bolo vďaka ich antisovietskym názorom a viery v lojalitu kanadskej vláde.

Nevzdelení kanadskí poslanci tleskali veteránovi divízie SS Halič Jaroslavi Hunkovi vo svojom parlamente. Táto divízia bojovala proti kanadskému spojencovi – Červenej armáde, no vyznamenala sa zverstvami voči Židom, Poliakom, Bielorusom a aj Slovákom. Kanadský premiér Justin Trudeau sa síce neskôr ospravedlnil za „hroznú chybu“, avšak to, že spolu s predsedom Dolnej snemovne Anthony Rotom sú v dejinách 2. sv. vojny nevzdelení, to už vie celý svet. Ruská generálna prokuratúra má navyše dôkazy, že Hunka bol so svojimi súkmeňovcami len v jednej dedine účastný pri vraždách najmenej 500 občanov ZSSR.

Čo prezradil archív 2. februára 2024?

V internete sa objavila 600-stranová správa historika Altí Rodala, ktorý v polovici 1980-tych rokov prešetroval imigráciu bývalých nacistov do Kanady.

V jeho materiáloch sa uvádza, že lo-

bisti bojovali za prijatie Kanadou okolo osem tisíc príslušníkov divízie SS Halič a aj vyše 20 tisíc Ukrajincov z nemeckých pracovných táborov. Aby to bolo možné, bolo potrebné bývalých nacistických vojakov prezentovať ako zajatcov, písal historik. Do 1950-tych rokov sa nepodarilo dosiahnuť vstup pre bývalých esesákov kvôli ich účasti na vojnových zločinoch. Lenže potom nastala zmena, hovorí sa v materiáloch.

Na stole bola otázka o stykoch týchto Ukrajincov s nacionalistickými skupinami v Kanade alebo s teroristickými organizáciami kolaborantov počas vojnových rokov, píše Rodal. Úradníci sa uzniesli, že bývalí príslušníci divízie Halič sa môžu pripojiť k antikomunistickým ukrajinským nacionalistom.

„Úradníkom uspokojovalo to, že bojovníci divízie boli antisovietskí a že v prípade ich prijatia Kanadou, by ich, pravdepodobne, mohli prijať rôzne politicky pasívne organizácie ukrajinských nacionalistov, ktoré sú voči Kanade lojálne a protirečia Komunistom,“ hovorí sa v materiáloch.

K letu 1950 vláda rozhodla, že „Ukrajinci, ktorí bývajú vo Veľkej Británii, budú prijatí Kanadou bez ohľadu na službu v nemeckej armáde“, avšak až po špeciálnej previerke, uvádza sa v materiáloch.

Otázka bola posudzovaná v parlamente, kde predstavitelia výkonnej moci ubezpečovali, že z detí príslušníkov divízie môžu vyrásť dôstojní synovia kanadskej vlasti a že treba voči nim uplatňovať všeobecné pravidlá, ako voči ostatným imigrantom, uvádza Rodal.

Tomuto rozhodnutiu odporovali židovské organizácie, čo však len na chvíľu odložilo jeho uplatnenie, píše sa v materiáloch.

Spočiatku boli do krajiny vpustení „Ukrajinci, ktorí boli vojnovými zajatcami vo Veľkej Británii, bez ohľadu na ich službu v silách nepriateľa,“ a po „oslabení politiky voči etnickým Nemcom a vôbec esesákom, vláda s nejakým váhaním stanovila prijatie aj Ukrajincov-esesákov,“ hovorí sa v archívnom materiály.

V. Mikunda, podľa ruskej tlače

Veterán divízie SS Halič Jaroslav Hunka, ako „bojovník proti Rusom“ v kanadskom parlamente 22. 9. 2023.

Dňa 29. 1. 2024 predseda zo SZBP Slovenského Grobu Miroslav Kráľovič (vľavo) odovzdal pri príležitosti životného jubilea 50 rokov starostovi obce Slovenský Grob a nášmu členovi Štefanovi Gašparovičovi (v strede) pamätnú plaketu a pamätný list v mene svojej základnej organizácie.

Za oblastný výbor SZPB Bratislava mu jeho podpredseda Peter Kramár (vpravo) odovzdal čestné uznanie za príkladnú spoluprácu so ZO SZPB Slovenský Grob. —MK—

Živio, živio, živio...

Nášmu dlhoročnému, dnes už čestnému predsedovi oblastnej organizácie SZPB v Trebišove Milanovi Urbanovi srdečne blahoželáme k 79. narodeninám, ktoré mal 19. januára 2024. Prajeme mu dobré zdravie, aby bol ešte mnoho rokov medzi nami. Živio, živio, živio náš pán čestný predseda.

Milan Urban predsedoval oblastnej organizácii v Trebišove nepretržite 18 rokov. Zároveň bol členom ÚR SZPB. Na ostatnej oblastnej konferencii 27. februára 2023 už zo zdravotných dôvodov nekandidoval.

Predsedom ZO SZPB v Trebišove sa stal v roku 2004. Keď bol v roku 2005 zvolený do funkcie oblastného predsedu, situácia v SZPB bola veľmi ťažká. Mnohé oblastné organizácie sa zlučovali z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Náš oblastný výbor, aj vďaka Milanovi Urbanovi, situáciu ustal napriek mnohým odporúčaniam zlúčiť sa s Michalovcami alebo Košicami.

Dnes je v trebišovskej oblasti združených 28 ZO SZPB so 498 členmi. Vo februári 2020 sme založili Klub mladých priateľov SZPB, ale „Covid 19“ jeho činnosť zastavil a obmedzil aj spomienkové akty pri pomníkoch na Kališti, Dukle, Štrbskom Plese, Tokajiku, Dargove, v Hejciach v MR, nehovoriac o podivnej politickej situácii v ostatných troch rokoch aj pri oslavách Výročí SNP.

V roku 2002 bol Milan Urban vyznamenaný prvou medailou, a to medailou maršala Žukova. Vo funkcii oblastného predsedu ich potom získal ďalších 27. Zväzových, ministerstiev obrany SR i ČR, RF, antifašistov z Užhorodu i Nyiregyházy... No a v roku 2021 sa stal čestným občanom mesta Trebišov.

Ladislav Lippai

Rozlúčili sme sa s plk. v. v. Ing. Jánom Martinkom

12. januára 2024 odišiel človek s veľkým srdcom, neochvejnou odvahou a nekonečnou oddanosťou svojej krajiny a láskou k rodine. Človek s pevnými zásadami, plný entuziazmu, schopný meniť predstavy a plány na skutočnosť. Ján Martinko pochádzal z Martina, kde sa 27. júla 1946 narodil. Celý život spojil so službou v armáde.

16. januára 2024 sa s ním so všetkými vojenskými poctami dôstojne rozlúčila nielen najbližšia rodina, ale aj početní spolubojovníci a priatelia, delegácia Oblastného výboru SZPB v Liptovskom Mikuláši, členovia materskej základnej organizácie, zástupcovia oblastných výborov z Martina, Popradu a Prešova, zástupca vedenia mesta Liptovský Mikuláš, Klubu vojenských dôchodcov a mnohí spoluobčania.

V mene Akadémie ozbrojených síl gen. M.R. Štefánika, Klubu vojenských dôchodcov Liptov a SZPB sa s ním rozlúčil rektor akadémie plk. Aurel Sabó. V príhovore vydvihol, že plukovník Martinko bol nielen skvelým vojakom, ale aj skvelým človekom, ktorý zostane inšpiráciou a vzorom človeka, ktorého si budeme navždy vážiť a spomínať.

Plukovník Martinko mal bohatú a pestrú vojenskú kariéru, ktorá sa začala písať v roku 1961, keď nastúpil na Vojenskú školu Jana Žižku z Trocnova v Bratislave. Po absolvovaní štúdia vo Vyššom vojenskom učilišti vo Vyškove v roku 1967 prešiel celým radom funkcií, počnúc veliteľom čaty a veliteľom roty. Po Vojenskej akadémii v Brne bol ustanovený do funkcie náčelníka štábu 10. tankového pluku v Martine, ktorému od roku 1978 úspešne velil. Od roku 1983 bol náčelníkom štábu 14. tankovej divízie VVO ČSĽA.

V roku 1986 spojil svoju činnosť s vojenským školstvom v Liptove. Na Vysokej vojenskej technickej škole v L. Mikuláši bol zástupcom náčelníka katedry vševojskovej prípravy. Neskôr zastával funkciu zástupcu rektora pre vojenskú činnosť a od roku 1993 zástupcu veliteľa vojenskej akadémie. Po roku 1994 pracoval ako starší učiteľ katedry vojenskej stratégie a operačného umenia na Ústave stratégie a obrany Vojenskej akadémie SNP.

Na konci roka 2000 ukončil po vyše 39-tich rokoch svoju bohatú vojenskú kariéru a v nasledujúcich rokoch sa plne zapojil do práce v SZPB. Dlhoročný sympatizant sa stal členom zväzu v roku 2015 a o dva roky bol zvolený za predsedu základnej organizácie v L. Mikuláši. Na oblastnej konferencii bol zvolený do oblastného výboru a na jeho prvom rokovaní aj do jeho predsedníctva. V roku 2018 sa stal predsedom oblastného výboru SZPB a členom ÚR SZPB. Po 18. zjazde SZPB sa zo zdravotných dôvodov vzdal oboch funkcií, zostal však plne angažovaným členom.

Vymenovávať všetky zásluhy Jána Martinka o napĺňanie odkazu SNP a boja za demokraciu by zabralo veľa stránok. Stručne zhrnuté môžeme povedať, že napriek zložitým podmienkam počas pandémie koronavírusu a turbulentnej vnútro politickej situácie zanechal v živote oblastnej organizácia hlbokú a trvalú stopu v napĺňaní posolania zväzu.

Česť jeho pamiatke!

Oldřich Vaněk

Vychovávala v láske a úcte k ľuďom i vlasti

V našich radoch, bohužiaľ, ubúdajú starší zakladajúci členovia ZO SZPB. Vela si pamätajú, vela prežili a o to sú vzácnejším príkladom pre mladšie ročníky.

Jednou dobrou dušou a vzácnou pamätičkou je pani Anna Vacendáková narodená 20. 6. 1932 v obci Nižná Jabkonka. Bola vychovaná v skromnosti a pracovitosti ako jedno z piatich detí na gazdovstve. Na jednu stranu rodičov Boh požehnal deťmi, ktoré sa v škole učili ľahko. Traja starší už študovali.

Rodičia neboli nadšení, keď aj Anna zatúžila študovať a chcela sa stať učiteľkou. Po vojne bolo pre rodinu náročné financovať ďalšie dievča na štúdiách v meste.

No ona sa svojho sna nevzdala. Na meštiansku školu v Košiciach sa prihlásila sama, aj ubytovanie si našla v kláštore u milosrdných sestier. Bystrá hlavička robila dobré meno svojim rodičom i súrodencom vynikajúcimi študijnými výsledkami. Po skončení učiteľského ústavu v Prešove sa uchytila tam, kde ju srdce ťahalo.

Prvú umiestenku dostala mladá a krásna učiteľka v obci Havay. Neskôr, už ako vydatá pani, odišla za manželom do Vranova, kde on pracoval v podniku Bukóza Vranov. Tu sa rodina rozrástla o dve dcéry. Dodnes si spomínajú, aký bol život pre nich radostný v meste Vranov n/T.

Lenže manžel jej zomrel predčasne v 47. roku života. Pani Anna sa presťahovala do Prešova i s dcérami, kde začala učiť v materskej škole v mestskej časti Solivar. Cez jej ruky prešli mnohí chlapi a dievčatá. Vychovávala ich v láske a úcte k ľuďom i vlasti. Učila ich spievať i recitovať. Osud jej však nachystal ďalšiu tvrdú ranu. Už pri narodení prvého vnúčika bolo, z viny personálu pôrodnice, trvalo poškodené zdravie novorodenca Jarka.

V materskej škôlke je obklopená zdravými, štebotavými deťmi. Na tvári milý úsmev a v srdci skrytá ťažoba. Nezúfala. Anna obetavo pomáhala dcére vychovávať syna 36 rokov. Odišiel nečakane v spánku.

Ako to všetko vydržala? Vo veku 92 rokov vám usmievavá pani Vacendáková zopne ruky a odpovie: „Modlila som sa k Ježišovi a naučila som všetky modlitbičky môjho vnúčika.“ Áno, tak silné a nezlomné sú charaktery našich žien.

Za tento silný príbeh života i prácu s deťmi v našich radoch SZPB sme navrhli pani Vacendákovu vyznamenanie SZPB a ďakujeme ÚR za jeho udelenie, ktoré sme jej už odovzdali.

Veríme, že sa budeme v našich radoch SZPB stretávať čoraz častejšie s novou generáciou učiteľov Dejepisov. Druhá sv. vojna sa neskončila podpísaním zmlúv. Hydra menom Nacizmus a Fašizmus iba hybernuje.

S úctou Eva Hrabková, predsedníčka ZO Solivar

Nepříjemné překvapenie

Dňa 30. 1. 2024 vo veku nedožitých 84 rokov nás navždy opustila Helena Ražná, členka ZO SZPB v Komárne a členka Predsedníctva ObIV SZPB Nové Zámky. Správa o jej odchode nás prekvapila, pretože ešte 29. 1. 2024 sa zúčastnila hodnotiacej schôdze ZO SZPB Komárno, na ktorej aktívne vystupovala.

Pani Helena bola aktívnou členkou, jej práca bola ocenená Medailou M.R. Štefánika III. triedy, ktorú jej udelila ÚR SZPB na návrh oblastného výboru.

Základná organizácia a oblastný výbor stráca v jej osobe milú členku, ktorá si zodpovedne plnila svoje úlohy.

V obradnej sieni pohrebniectva Brigetio v Komárne sme jej vzdali hold spolu s jej rodinou a priateľmi.

Helenka, nech ti je zem ľahká.

Jozef Marunič

- **Banská Bystrica-Trieda SNP:** Emília Dobrotová a Ida Bubniaková 75 rokov.
- **Banská Bystrica-Stred:** Mgr. Dušan Krákovský 40 a Ing. Nataša Harmaniaková, CSc. 75 rokov.
- **Banská Bystrica-Radvaň:** Mária Gašparová 87, Ing. Mária Farkašová a Eva Hubáčová 70, Ing. Bernard Pekár 87, Anastázia Krahulcová 88, Veronika Vajdová a Mária Ursínyová 83 a Alžbeta Tomášiková 65 rokov.
- **Bardejov:** Mária Koščaková a Artem Fecko 80, Anna Cidilková 86, Mária Petrušová 70, Ján Zajac 83, Mária Hudáková 89 a Marek Dudzik 30 rokov.
- **Bernolákovo:** Eva Kováčová, Anna Plešková a Jozef Štefkovič 75, Janka Jambrichová 81, Ivan Černay 40, Anna Mišková 70 a Mária Kandráčová 80 rokov.
- **Blatná Polianka:** Mária Ivanová 80 rokov.
- **Bojnice:** Ľudmila Rajecká 86 a Anna Tencerová 82 rokov.
- **Bratislava-Staré Mesto:** Ing. Nadežda Prizeminová 83 a Františka Slaninková 82 rokov.
- **Brezno:** Anna Mazúrova 70 a Martin Hronec 45 rokov.
- **Brusno:** Peter Mrník 35 rokov.
- **Cígel:** Amália Boboková 85 rokov.
- **Cinobaňa:** Mária Palíková 83 rokov.
- **Cetuna:** Zdena Janušiková 83 rokov.
- **Čaňa:** Marta Riečanská a Vincent Kantor 75, Helena Ščuglíková 80, Anna Ondrušová a Mária Borovská 65, Mária Bittová a Margita Lučkaiová 88, Šimon Postredný a Tomáš Diro 35, Helena Petrová 70 a Gejza Andres 83 rokov.
- **Čelovce:** Jana Sabová 55 a Mária Pavelková 75 rokov.
- **Čierny Potok – ZO SZPB**

- arm. gen. Ľudvíka Svobodu:** Bc. Miloš Zverina 60, Miroslav Hukel a Eva Vargová 65 a Ján Baláž 50 rokov.
- **Dargov:** Ján Ferenčík 70 rokov.
- **Detva:** (4. štvrťrok 2023) Ing. Martin Strelec 92, Tomáš Dedinský 87, Jaroslav Švábenský a Soňa Strelcová 86, Vilma Miklóšová a Štefan Závodný 85, Ján Lakota, Emil Ďuriš a Irena Schronerová 84, Jozef Hulina a Štefan Vreštiak 82, Mária Sarvašová 81, Helena Šabláturová a Eugen Laurenčík 75, Ján Gonda 70, Mgr. Alena Dekretová, Štefan Melich a Mária Gašková 65, Oľga Vilhanová a Ľubica Vránová 60, Katarína Matušková 55 a Katarína Višniarová 50 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Zuzana Botková 85, Elena Košťalová 70 a Štefan Chynoracký 92 rokov.
- **Družstevná pri Hornáde:** František Hudák 65 rokov.
- **Egreš:** Gabriela Timková 55 rokov.
- **Harmanec:** Emil Kolesár 80 a Katarína Zelencová 70 rokov.
- **Hertník:** Božena Košutová 70 rokov.
- **Hnúšťa:** Júlia Selčanová 93 a Eva Fašangová 70 rokov.
- **Hrušov:** Cecília Bendíková 84 rokov.
- **Jakubany:** Gabriela Mačugová 45 rokov.
- **Jarabina:** Szilard Furješ 55 rokov.
- **Kalinovo:** Emil Karlík 50 rokov.
- **Kežmarok – ZO SZPB 1. čs. samostatnej tankovej brigády:** Vladimír Gajan 70 rokov.
- **Kobeliarovo:** Vladimír Hlaváč 75 rokov.
- **Košice – Juh:** Viktor Brunacký 25, Mgr. Tatiana Bognová 50, Zuzana Guľašiová 87, JUDr. Ján Andrášik 82 a Mgr. Jozef Plachý 75 rokov.

- **Košice – Sídliisko KVP:** Mgr. Libuša Sakáčová a mjr. Lubomír Berinšter 65 a Irena Legdanová 75 rokov.
- **Košice – Stred:** MUDr. Štefan Bodnár 75 rokov.
- **Košice – Sever:** Natália Bolezárska a PhDr. Ľubica Fedáková 75, Tatiana Kreutzová a Ing. Štefan Pinka 70, Mária Bérešová a Mária Zaputílová 92, Ing. Vladimír Mezencev 80, Ján Vašuta 70, Marian Temkovitz 82 a Ing. Ondrej Čierny a Valéria Sekelová 86 rokov.
- **Košice – Terasa:** Štefan Bača 82 rokov.
- **Kráľovský Chlmec:** Július Ragán 75 a Irena Kováčová 80 rokov.
- **Lenártov:** Jozefína Eštoková 60 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Mária Černošská 70, Marta Knappová 92 a Juliana Bohunčáková 95 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Doc. PhDr. Oldřich Vaněk, CSc. 80 a Peter Vrlík 60 rokov.
- **Lučenec:** Zdena Svinčiacová a Milan Záchenský 70 a Anna Škamlová 83 rokov.
- **Ľubietová:** Milena Vachová 75 rokov.
- **Makov:** Jozef Pavlík 90 rokov.
- **Martin:** Ing. Ján Struhár 75, Danka Považanová 60 a Doc. MUDr. Ľudovít Lauko, PhDr. 80 rokov.
- **Málinec:** Janka Gondová 60 rokov.
- **Medzibrod:** Mikuláš Flasik 75 a Marta Zázrivecivá 84 rokov.
- **Medzilaborce:** Marta Marková a Emília Vladyková 65 a Vladimír Vojtko 70 rokov.
- **Michalovce:** Terézia Posypanková 82, Anna Kobanová 90, Jolana Megelová 80 a Helena Pleceníková 70 rokov.
- **Michalany:** Milena Lazárová 75 rokov.

- **Miezgovce:** Martin Božik a Daniel Ondruška 50 rokov.
- **Nižný Žipov:** Oľga Eštoková 55 rokov.
- **Nové Mesto nad Váhom – ZO SZPB gen. Institorisa:** RSDr. Kamil Krištofik, Alexander Koreň a Marián Pikalík 70, Anna Dekanová, Jozef Kabát a Ivan Michalčík 84 rokov.
- **Ostrý Grúň:** Marián Šopa Marián 75 rokov.
- **Pača:** Milan Firčulák 75 rokov.
- **Parchovany:** Alžbeta Koscelanská 100 rokov.
- **Pavlovce n/Uhom:** Marta Kufová 75 rokov.
- **Podrečany:** Vladimír Gábor 65 rokov.
- **Pohorelá:** Mária Kanošová 86, Marta Petrová 70 a Janka Kusková 55 rokov.
- **Poltár:** Ladislav Kamenský 85 a Mária Kuviková 70 rokov.
- **Plavnica:** Rudolf Krajger 65 rokov.
- **Plechotice:** Anna Nováková 70 rokov.
- **Prešov:** Ing. Stanislav Nakata 70 rokov.
- **Prievidza:** Jaroslav Žiak 50, Marta Bohovičová 75, Anton Svitok 81 a Robert Kurthy 89 rokov.
- **Rajec:** Daniel Novák 45 rokov.
- **Rimavská Sobota:** Mária Trnavská a Viera Segedyová 75, Viera Repová 81, Marta Striežovská 93 a Július Coch 92 rokov.
- **Rožňava:** Mgr. Ján Lipták 70 a Magdaléna Hliváková 85 rokov.
- **Sečovce:** Anna Petrovská 98, Anna Svatková a Anna Bajusová 93, Mária Kocúrová 90 a Andrej Roško 65 rokov.
- **Selce:** Zuzana Patrášová 82 rokov.
- **Slovenské Nové Mesto:** Peter Kucko 70 rokov.
- **Snakov:** Ondrej Bobalik 50 rokov.
- **Spišská Belá:** Antónia Mláková 75 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Mária Poľanská 80 rokov.
- **Strážske:** Ondrej Cehuľa, ml. 55, Gabriela Gomolcová 93, Pavel Zapotočný 75 a Milan Tomášik 65 rokov.

- **Streda nad Bodrogom:** František Danko 60 rokov.
- **Sučany:** Zlatica Vaňová 85 rokov.
- **Šarišské Jastrabie:** Ivan Bobalik 75 rokov.
- **Špania Dolina:** Ján Beňo 90, Emanuel Bulla 88 a Marta Fábiková 80 rokov.
- **Trebišov:** Jozef Mačuga 65 a Ivan Grega 80 rokov.
- **Trenčín-gen. Goliana:** Rozália Šrámeková 89, Mária Chudíková 87, Ing. Ján Dibala 84 a Roman Stopka 55 rokov.
- **Trenčín 2:** Mária Beňová 75 rokov.
- **Trenčianske Teplice:** Eva Darnádievová a Marián Hellebrand 75, Marta Zamaroczyová a Adam Lenhart 84 a Anna Oravcová 70 rokov.
- **Trhovište:** Miloš Dolinič 35 rokov.
- **Ťahanovce Sídliisko:** Terézia Kovalčíková 80 rokov.
- **Utekáč:** Júlia Juricová 84, Rozália Murínová 81 a Elena Štromajerová 75 rokov.
- **Valaská:** Elena Plesníková 88 rokov.
- **Valaská Belá:** Alexander Drienik 80 rokov.
- **Vinné:** Alžbeta Makeľová 70 rokov.
- **Vráble:** Alžbeta Vozaľová 85, Anna Miháliková 86 a Adela Tomeková 75 rokov.
- **Vysoká n/K:** Mária Jantošová 75 rokov.
- **Vyšné Ružbachy:** Katarína Štefániková 40 rokov.
- **Zalužice:** Ladislav Lukáč 70 rokov.
- **Závadka:** Anna Babničová a Mária Belková 85 rokov.
- **Zbudza:** Anna Kločanková 88 rokov.
- **Zemplínske Hradište:** Daniela Čižmarová 65 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Dušan Hronec a Marta Janošiková 70, Pavel Melicherčík 86 rokov.
- **Žabokreky nad Nitrou:** Brigita Galová 80 rokov.
- **Žiar nad Hronom:** Marta Páločná 75, Rozália Víťazková 81 a Milan Kompas 85 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Juraj Penička 100-ročný jubilant

Dňa 22. decembra 2023 sa dožil 100 rokov druhý najstarší člen ZO SZPB Centrum 1 Zvolen, príslušník povstaleckej armády Juraj Penička. Členovia výboru základnej organizácie a oblastný tajomník SZPB Ján Kašica mu ku krásnemu výročí gratulovali 10. 1. 2024.

Juraj Penička je rodákom z Pliešoviec, vyučil sa za elektromontéra a prakticky celý život pracoval vo Zvolene.

Narukoval 1. apríla 1943 do Jakubovian pri Bratislave. K. 1. októbru bol prevezený do Martina k 5. rote KPUV (rota kanónov proti útočnej vozbe). Vo februári 1944 bol presunutý do Trenčína k pešiakom a z Trenčína na front do Bardejova a odtiaľ do Zborova. „Pred vypuknutím povstania sme boli presunutí do Bechero-va na poľské hranice. Po zlyhaní veliteľov a nejasnej situácie – bez

velenia – som sa rozhodol vrátiť domov,“ spomína.

Po strastiplnej ceste sa dostal do Brezna, odkiaľ bol odoslaný do Zvolena, kde sa vytvárala povstalecká jednotka, s ktorou sa zúčastnil bojov v okolí Kremnice a Handlovej.

Neskôr, už ako príslušník 2. čs. paradesantnej brigády v ZSSR, sa zapojil do bojov v okolí Močia-ira, kde bol zranený. Prevezli ho do Dúbravy a odtiaľ 12. 10. 1944

do Zvolena. Po operácii mal byť letecky prevezený do Ruska. Do lietadla sa však nedostal a preto ho neskôr preložili do vlaku, ktorý ho mal odviesť do poľnej nemocnice. Lenže došli len do Starých Hôr, kde už boli Nemci.

Nakoniec ho previezli do nemeckej nemocnice v Banskej Bystrici, odkiaľ sa mu podarilo odísť a dostať domov do Pliešoviec, kde sa ukrýval a liečil zo zranenia do konca vojny. Bohumil Kosa

Zľava: Ján Kašica, členka výboru Mária Šušliková, Juraj Penička, tajomníčka výboru Anna Kováčiková a Bohumil Kosa.

Navždy sme sa rozlúčili

- **Cígel:** Vincent Chrebet 86-ročný a Jana Chrebetová 81-ročná.
- **Cinobaňa:** Mária Gombalová 86-ročná.
- **Detva:** (4. štvrťrok 2023) Július Rybár 75-ročný a Stanislav Svintek 74-ročný.
- **Nové Mesto nad Váhom – ZO SZPB gen. Institorisa:** Dušan Slimák 81-ročný.
- **Pohorelá:** Ján Vojtko-Kubanda 74-ročný.

- **Slovenské Nové Mesto:** Štefan Hovanec 89-ročný.
- **Sučany:** Margita Petrášová 97-ročná.
- **Valaská:** Lýdia Krupová 78-ročná.
- **Žabokreky nad Nitrou:** Mária Kvantová 75-ročná.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Odišiel nadšenec histórie

S veľkým pohnutím sme 13. 1. 2024 prijali správu, že náš bývalý člen SZPB vo Svidníku Janko Grega náhle zomrel a opustil naše rady.

Bol to človek, ktorý šíril dobré meno nášho zväzu a takto sa prezentoval aj vo vzťahu k verejnosti. Mal veľký vzťah k regionálnej vojenskej histórii, bol jej nadšencom a zviditeľňoval kraj pod Duklou pri rôznych príležitostiach. Zrejme to bolo aj tým,

že pochádzal z Nižnej Pisanej, nachádzajúcej sa v Údolí smrti, ktorá bola poznačená hrôzami 2. svetovej vojny v októbri 1944 počas tankových bojov.

Ešte počas života starších pamätníkov vyhľadával miestnych občanov, ktorí prežili vojnové udalosti, zaznamenával ich výpovede a prinášal nové poznatky z frontových udalostí. Mapoval povojnový život pisanských rodákov, ktorí následkom vojrovej

biedy boli nútení opustiť rodnú dedinu a vystaňovali sa do rôznych oblastí bývalého Československa. Jeho pričinením bolo, že spracoval zoznam 44 pisanských detí, ktoré v povojnovom období boli prijaté do českých rodín na rodinnú výchovu. V neskorších rokoch s nimi udržiaval osobný kontakt a stretávali sa v rodnom kraji. Týmto spôsobom prispel k tomu, že táto história neupadla do zabudnutia.

Veľké úsilie Janko vynaložil pri dokumentácii málo známych historických pamiatok, ktoré sú-

visia s protifašistickým odbojom v 2. svetovej vojne v podduklianskom regióne. Mal spracovanú koncepciu s informačným textom. Tento zámer sa mu však nepodarilo zrealizovať, rovnako ako aj plán zviditeľnenia Údolia smrti pre rozvoj turistického ruchu.

Janko bol určitý čas aj predsedom HDK Oblastnej organizácie SZPB vo Svidníku a zaujímal sa o svojich rodákov, ktorí boli účastníkmi čs. zahraničných jednotiek v 2. svetovej vojne. Prostredníctvom vojenského

ho archívu v Trnave zisťoval odbojovú činnosť a poznatky o nej zverejňoval v regionálnej tlači. Prichádzal s podnetnými návrhmi spolupráce oblastnej organizácie s obecnými úradmi v podduklianskom regióne.

Popri spomínanej práci nezabudol ani na historický povojnový vývoj budovania MNV vo Svidníckom okrese a jeho funkcionárov. Bol to človek s ľudským prístupom k ľuďom a na to sa nedá zabudnúť.

PaedDr. Jozef Rodák
čestný predseda ObIV SZPB Svidník

Odbojárska rozlúčka v Piešťanoch

V prvých januárových dňoch postihla Oblastnú organizáciu SZPB Piešťany ťažká strata – museli sme sa naposledy rozlúčiť s naším dlhoročným členom Pavlom Hložkom, ktorý nás opustil vo veku nedožitých 89 rokov.

S pocitom hlbokého smútku sme stáli nad jeho katafalkom prikrýtim štátnou vlajkou, aby sme vzdali poslednú úctu a vďaka vzácnemu človeku, príkladnému spolubojovníkovi a úprimnému priateľovi.

Rodák z francúzskeho mestečka Sannoios vstúpil do SZPB v roku 1997 ako syn otca odbojára, príslušníka zahraničného odboja, a tak symbolicky prevzal a ďalej hrdo niesol štafetu odbojárskych myšlienok a skutkov.

Jeho celoživotné dielo je naozaj rozsiahle. Bol veľmi aktívnym členom a funkcionárom SZPB a príkladom činnosti pre ostatných. Aktívne pracoval aj vo vyšších zväzových orgánoch, či už ako tajomník alebo aj ako predseda Oblastného výboru Piešťany.

Činný bol aj v mnohých iných sférach. Okrem iného bol v minulosti predsedom miestnej organizácie Jednoty dôchodcov na Slovensku. Pôsobil aj ako prísediaci Okresného súdu Piešťany. V minulom roku získal ocenenie za dlhoročnú aktívnu činnosť v samospráve Denného centra Rozmarín. Veľmi dobre ho poznali aj na Mestskom úrade Piešťany, kde často zavítal s občianskymi požiadavkami a návrhmi na riešenie.

Ako vojak z povolania mal veľmi dôstojný pohreb so všetkými vojenskými poctami.

Keď takýto vzácny človek navždy odchádza, odchádza len fyzicky, odchádza len jeho telo, ale jeho duch a myšlienky ostávajú s nami naďalej. A zostáva za ním jeho vykonaná práca. Za naším Pavlom ostáva tej úspešnej práce veľmi veľa. Za dlhé roky členstva a funkcionárčenia vo Zväze nám bol všetkým príkladom usilovnosti a pracovitosti. Takýto človek vždy zanecháva po sebe nezmazateľné stopy, šľapaje. A takýchto šľapají zostalo po nebohom Pavlovi neúrekom.

Spi sladko, priateľ náš! Nech Ti je zem, plná Tvojich šľapají, ľahká!
Česť Tvojej svetlej pamiatke!

Lubomír Pastucha, predseda ObIV SZPB Piešťany

Opustil nás kronikár par excellence

Člen ZO SZPB gen. Viesta Revúca, kronikár organizácie Emil Matejka sa dožil 81 rokov, dňa 2. 2024 nás však opustil.

Narodil sa v Turčoku okr. Revúca v rodine robotníka. Otec bol baník, mama domáca. Tu začal navštevovať základnú školu. Po presťahovaní sa do Revúcej ukončil základnú školu v roku 1953. Po jej skončení pokračoval v učení na Odbornom učilišti východoslovenských strojární v Košiciach, kde získal výučný list v profesii strojní zámocník.

Do prvého zamestnania nastúpil v Kráľovopolskej strojární Brno. Popri zamestnaní pokračoval vo vzdelávaní na SVŠ, kde získal maturitné vysvedčenie.

V roku 1961 nastúpil na ZVS k vojskám CO vo Frýdku-Místku. Po roku bol preveľený do Prahy na veliteľskú rotu štábu CO, kde do konca vojenskej základnej služby vykonával funkciu štábného pisára.

Po vojenčine nastúpil v roku 1963 do zamestnania v závode SMZ Lubeník, kde za 39 rokov prešiel rôznymi zamestnaniami a funkciami. Popri zamestnaní navštevoval večernú priemyselnú školu strojnícku v Košiciach, ktorú ukončil v roku 1967.

Od roku 2002 bol na dôchodku. Za jeho aktívnu činnosť bol v roku 2021 ocenený aj primátorom mesta. Obdržal ocenenie SZPB a to Medailu M. R. Štefánika I. aj II. stupňa.

Pán Emil Matejka bol členom výboru ZO SZPB gen. Viesta v Revúcej. Viedol kroniku ZO SZPB. Za jeho pôsobenia zapísal už 6 hrubých kroník, v ktorých zachytil život základnej organizácie na rôznych podujatiach. Za jeho aktívne pôsobenie mu členovia ZO SZPB a osobitne výboru, ďakujú. Spomínajú naňho ako na dobrosrdečného človeka, ktorý vedel pomôcť radou aj činom.

Emil, budeš nám všetkým chýbať.
Nech ti je zem slovenská ľahká.

Ján Kochan

DORUČENÉ PO UZÁVIERKE

Keď svedkom je Hrdina ZSSR a ČSSR

Počas osláv 79. výročia oslobodenia Svidníka sa uskutočnil nie častý slávnostný akt. Pri soche armádneho generála Ludvika Svobodu predseda ZO SZPB Milan Magulák sláv-

nostne odovzdal členský preukaz novoprijatému členovi Miloslavovi Bilému.

Počas krátkeho príhovoru povedal, že nezabudneme a vždy budeme spomínať, že krvou vykúpená sloboda a mier zostanú v našich myšlienkach, srdciach a činoch. A že rovnako zostane aj v generácii našich pokračovateľov.

Nikdy nezabudneme na hrdinov, ktorí na oltár položili to najvzácnejšie, svoje životy. Pripomenul aj slová arm. gen. L. Svobodu „Tu môže každý kopec azda aj každý strom rozprávať o nesmrteľnom hrdinstve sovietskych a československých vojakov. O tom, že za slobodu našej vlasti tu spoločne bojovali, spoločne umierali aj spoločne víťazili...“

Na záver M. Magulák novoprijatému členovi pripísal pevné zdravie, šťastie, lásku, porozumenie a krásny život v kruhu svojich najbližších a priateľov. –MM–

Oslobodenie obce Kamienka (Kamjunka)

Minulo už polstoročie, odkedy zväzáci a milovníci volejbalu prišli s myšlienkou ako tráviť zimný voľný čas, najmä po večeroch.

Ich nápad sa drží už vyše 50 rokov. V roku 1971 sa uskutočnil nultý ročník volejbalového turnaja venovaného oslobodeniu obce Kamienka (Kamjunka) v okrese Stará Ľubovňa spod fašistického jarma. Od tohto momentu sa každoročne, vždy koncom januára, začiatkom februára, konajú spomienkové aktivity na tých, ktorí neváhali položiť životy za našu lepšiu, krásnejšiu, slobodnú a šťastnejšiu budúcnosť. (Dva ročníky neboli realizované kvôli Covidu.)

Ani v tomto roku to nebolo ináč. V dňoch 3. a 4. februára sa v telocvični miestnej ZŠ a MŠ už 52-krát stretli priaznivci volejbalu, aby aj oni vzdali úctu pamiatke hrdinov.

Turnaja sa zúčastnilo celkom 11 volejbalových

družstiev (6 ženských a 5 mužských). Všetko domácich, lebo podmienkou účasti na turnaji je trvalý pobyt v obci, alebo rodinný pôvod z Kamienky. Pozitívom tohto ročníka bola vysoká účasť najmladšej generácie volejbalistov a volejbalistiek.

Súčasťou turnaja bolo aj tradičné uctenie si pamiatky hrdinov prvej a druhej svetovej vojny pri pomníku oslobodenia položením vencov a kytíc a vyjadrenie úcty tým, ktorí bojovali za krajšiu budúcnosť.

Privítanie športovcov a účastníkov piety predniesol starosta Juraj Jedinák a predseda ObIV SZPB v Starej Ľubovni plk. v. v. Václav Homišan. Zároveň predniesol slávnostný príhovor, v ktorom pripomenul priebeh oslobodzovania nielen obce, ale aj celého regiónu.

Pred slávnostným aktom zaznela z miestneho rozhlasu hymna SR. Ján Folvarský, člen RK ObIV SZPB Stará Ľubovňa

Koreniny proti rakovine, cholesterolu a starobe

Viete o tom, že 10. júna si svet pripomína ne-nápadný sviatok? Deň korenín.

Ludia si koreniny cenia nielen kvôli zlepšovaniu chuti jedál, ale aj preto, že pomáhajú organizmu stať sa bodrejším a zdravším.

1. Kurkuma – protirakovinové antibiotikum

Za efektívny prostriedok proti rakovine je považovaná kvôli množstvu antioxidantov a tiež polyfenolov kurkumín. Táto látka nielen potláča rast rakovinových buniek, pomáha tiež znižovať škodlivý cholesterol.

Je preukázané, že v kombinácii s karfiolom kurkuma dokáže odvrátiť rakovinu prostaty alebo pozastaviť rast nádoru. Navyše je toto jedlo chutné.

Kurkuma však obsahuje aj látku zvanú tumeon. Tá preukázateľne posilňuje rast mozgových buniek a ich rozvoj na plnohodnotné neuróny. Čiže pomáha liečiť demenciu a obnovu mozgu po porážke.

2. Nové korenie – hrášok proti krvným zrazeninám

Odporúča sa mlieť ho až tesne pred použitím, pretože tak si uchová esenciálne oleje, ktoré po-

skytujú maximálny profylaktický a liečebný efekt v boji s tráviacimi ťažkosťami, s poruchami látkovej výmeny a s obezitou.

Hlavným prínosom nového korenia je, ak ho budeme stále pridávať do jedla, že znižuje pravdepodobnosť porúch srdcovo-cievneho systému a tvorby trombóz.

3. Červená čili paprička – prostriedok na chudnutie

Jej hlavnou prednosťou je schopnosť znižovať hmotnosť. Presnejšie, vďaka čili rýchlejšie získame pocit nasýtenia, čiže začneme jesť menej. Čili tiež stimuluje látkovú výmenu a zlepšuje metabolizmus.

No najväčším prínosom je boj s vírusmi a baktériami v organizme. Preto treba čili maximálne využívať v jedlách v časoch prechladnutí. Čili stimuluje imunitu a blahodarne ovplyvňuje srdcovo-cievny systém. Hovorí sa tiež, že čím častejšie ho konzumujeme, o to menšie máme riziko infarktu.

Je tu však aj trochu zrady. Čím viac korenia máme v jedlách, o to vyššie je riziko vzniku žalúdočných vredov alebo dvanástnika a tiež rozdráždenia konečníka až do krvácania.

- r -

ZRNKÁ HUMORU

Na svedci

Staršia žena sa svedká farárovi, že pred tridsiatimi rokmi bola manželovi neverná. Ten ju upokojuje, že to už bolo dávno, že Boh jej to už odpustil a nech na to zabudne.

– Nedá sa, bolo to také príjemné, hovorí ona.

* * *

Slovenský turista si v Jeruzaleme nevie spomenúť, ako sa volá Múr nárekov. A tak sa dohaduje s taxikárom.

– Prosim ťa, dovez ma tam, kde vy Židia plačete, kričíte

a bijete sa hlavou o stenu.

– Chceš ísť na daňový úrad, pýta sa taxikár.

* * *

Chlapi sú ako verejná doprava

Čakajú, čakajú na svoj spoj a jeho stále niet. Keď ich to prestane baviť, nasadnú do najbližšieho a prestupujú.

* * *

Opitý manžel sa vracia domov a žena ho hneď kára.

– Ale, to som len v trojici kamarátov vypil fľašu!

– A to ste sa z jednej fľaše takto zrichtovali?

– No áno, tí dvaja totiž neprišli.

* * *

Veterán v škole

Vojnový veterán sa v škole pustil do rozprávania bojových príhod.

– Raz si idem takto lesom a z ničoho nič, ku-va, napravo zbadám Nemcov. Pozriem vľavo a tam ich, ku-va, ešte viac.

Prekvapená učiteľka ho preruší so slovami, – ale veď to sú deti!

– Ku-va, aké deti, to boli fašisti!

pomôcky:	žrd na voze	krík	opica	vyslovovateľ	autor výroku:	ušľahaná pena z bielkov	ničím ostrým porušujú	predložka	kto vyznáva	konat	stýčko	spracúva pilou
okované vedro pri studni					HEMINGWAY	lesné zviera			asketizmus	konat	stýčko	
2. časť tajničky						klietka, po česky				konat	stýčko	
chem. zn. erbia			vlečný čin					kábel, po česky		konat	stýčko	
			1. časť tajničky					patriaci chalanovi		konat	stýčko	
	vrazi	štích					odborníci v chémii			konat	stýčko	
		značka cigár					domáci vták			konat	stýčko	
čakateľ do rehole						robil prekážky				konat	stýčko	ruské ženke meno
						náš hokejový brankár				konat	stýčko	
výzva						dával soľ do jedla				konat	stýčko	osobné záměno
						dravý vták				konat	stýčko	daj dieťa do perinky
pera (bás.)				kurie oko						konat	stýčko	či, po česky
				velký nejedovatý had						konat	stýčko	hudobná stupnica
chem. zn. argónu						hnedej, po nemecky			planéta	konat	stýčko	osobné záměno
				tlak krvi (skr.)						konat	stýčko	
2. časť tajničky										konat	stýčko	
prehňala vlasy							prevalovala			konat	stýčko	

Správne vylúštenie tajničky z č. 1/24 znie: Jediný netvor na svete je leňoch. Knihu posielame Milanovi Zuskáčovi z Michalán.

Výhercovia v číslach 2–7 získajú knihu z edície **Bibliotéka Slavica**. Aby sme vás mohli zaradiť do zberovania a získali ste knihu, nezabúdajte uviesť vašu adresu.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

SLOVENSKO V 2. ODBOJI

1920: 24. februára je v Nemecku založená NSDAP.

1933: 28. február. Po požiari ríšskeho snemu v Nemecku bolo vydané nariadenie ríšskeho prezidenta na ochranu národa a štátu (Reichstagsbrandverordnung), ktoré rušilo právo na osobnú slobodu a nedotknuteľnosť, ako aj slobodné vyjadrovanie vlastného názoru vrátane slobody tlače a listového, poštového, telefónneho a telegrafného tajomstva.

1934: 25. februára je podpísaná tajná Nemecko-poľská dohoda. Dnes ani Poliaci, ani Nemci, nevydali oficiálnu protestnú nótu proti uverejneniu ich tajnej zmluvy.

1938: 4. februára Adolf Hitler dokončuje sústreďovanie moci vo svojich rukách a stáva sa vrchným veliteľom nemeckých ozbrojených síl.

1939: 27. februára Veľká Británia a Francúzsko prerušili vzťahy s republikánskou vládou Španielska a uznali vládu generála Franca. Hneď po nich to urobili i Američania. Občianska vojna v Španielsku sa skončila oficiálne 1. 4. 1939.

1941: 11. februára sa nemecké vojská maršala Rommela vylodili v Tripolise aby pomohli ustupujúcim Talianom a zastavili britský postup v severnej Afrike.

1942: február. Nemecké okupačné orgány vydávajú na obsadenom území ZSSR tzv. agrárny zákon, na základe ktorého boli zrušené kolchozy; pôda bola rozdelená tak, že z časti kolchozov sa stalo tzv. komunálne hospodárstvo, najlepšia pôda pripadla fašistickej armáde a mala byť pripravená pre nemeckých kolonistov a časť pôdy mala byť rozdelená medzi kolaborantov.

1942: 4. február. „Konečné riešenie českej otázky musí so sebou priniesť to, že tento priestor musia definitívne osídliť Nemci. Tento priestor je srdcom Ríše a nemôžeme strpieť, ako ukazuje vývoj nemeckej histórie, aby z neho znova a znova prichádzali rany dýkou proti Ríši.“ Z prejavu Reinharda Heydricha 4. februára 1942 v Nemeckej sále Pražského hradu.

1942: 19. februára prezident USA Franklin Delano Roosevelt podpísal mimoriadny výnos číslo 9066, ktorý splnomocňoval ministerstvo obrany internovať zo západného pobrežia do vnútrozemia všetkých Japoncov. Internovaných ich bolo 110 tisíc, posledným bolo povolené vrátiť sa domov až v marci 1946.

1943: 2. februára sa pri Stalingrade (podľa nemeckých zdrojov) vzdáva 100 tisíc nemeckých vojakov. Vyše 10 tisíc ich kládlo odpor i po kapitulácii.

1945: 4.–11. februára sa konala Jaltská konferencia, krycí názov Argonaut. Schválila Vyhlásenie o oslobodenej Európe, ktoré požadovalo vykorenenie pozostatkov fašizmu v európskych krajinách a vytvorenie demokratických inštitúcií podľa voľby národov týchto krajín.

Spojenci sa v Jalte 1945 uzniesli aj o Ukrajinu

Toto je časť záverov spojencov – W. Churchilla, F. D. Roosevelta a J. V. Stalina na konferencii v dňoch 4.–11. 2. 1945. Dohodli si aj toto:

„Naším neochvejným cieľom je zničenie ukrajinského nacizmu a zaistenie záruk, aby Ukrajina už nikdy nebola schopná porušiť mier. Sme rozhodnutí odzbrojiť všetky ukrajinské ozbrojené sily, dostať pod kontrolu všetok ukrajinský priemysel, ktorý by mohol byť zneužitý na vojenskú výrobu. Každý zločinec musí byť spravodlivo a rýchlo potrestaný. Z povrchu Zeme musia zmiznúť nacistické strany, nacistické zákony, organizácie a inštitúcie. Treba odstrániť akýkoľvek nacistický vplyv zo spoločenských inštitúcií, z kultúrneho a ekonomického života ukrajinského ľudu a súčasne prijať také opatrenia, ktoré zabezpečia mier a bezpečnosť v budúcnosti.“

Len vtedy, keď vykoreníme ukrajinský nacizmus, bude nádej na dôstojnú existenciu ukrajinského národa a zároveň na jeho dôstojné miesto v spoločenstve národov.“

1945: 13. februára bol uskutočnený dvojdňový nálet britsko-amerického letectva na Drážďany. 700 lietadiel zvrhlo 2 690 ton bômb. Zahynulo 35 000 obyvateľov.

1945: 23. februára Joseph Goebbels v reakcii na výsledky krymskej konferencie po prvýkrát použil pojem „železná opona“.

1946: 12. február. Až v tento deň bol odtajnený a uverejnený text Jaltskej dohody. Udialo sa to na základe protestu Moskovského rádia zo 16. 1. 1946 proti taktike Štátneho departmentu USA, ktorý zaťahoval jeho uverejnenie. Text bol uverejnený v rozkaze hlavného veliteľa spojeneckých vojsk v Japonsku č. 677 z 29. 1. 1946 o oddelení od Japonska radu území (nespadajúcich pod metropóliu štyroch základných ostrovov) v súlade s Postupimskou deklaráciou.

1946: do 25. februára sa ozbrojené sily ZSSR nazývali Červená armáda (do 26. júla 1940 RRČA) a od tohto dňa Sovietska armáda. V tento deň boli zlúčené aj ľudové komisariáty obrany a vojenského námorníctva do Ľudového komisariátu ozbrojených síl, ktorý sa po ďalšom mesiaci stal ministerstvom.